

Stichting Van Gogh Museum
Van Gogh Museum
Museum Mesdag

Inleiding van de directie	5
2004: het jaar van de Van Gogh Museumbus	8
Collectiebeheer en onderzoek	12
Tentoonstellingen	17
Educatie en publieksservice	23
Voorlichting, PR en fondsenwerving	30
Van Gogh Museum Publicaties	31
Museum Mesdag	34
Van Gogh Museum Enterprises BV	36
Personeel en organisatie	38

Bijlagen

Bezoekcijfers	40
Aanwinsten	40
Restauratie en conservering	42
Tijdelijke bruiklenen aan tentoonstellingen	42
Tentoonstellingen	45
Museumpublicaties	46
Programma vrijdagavonden	47
Activiteiten medewerkers	50
- Nevenfuncties	
- Lezingen	
- Publicaties	
- Overig	
Organisatiestructuur	54
Lijst van medewerkers	56
Financiële verslaglegging	62
English Summary	69

Van Gogh Museum

Postbus 75366

1070 AJ Amsterdam

Bezoekadres:

Paulus Potterstraat 7, Amsterdam

Tel. +31 (0)20 570 52 00

Fax. +31 (0)20 570 52 22

e-mail: info@vangoghmuseum.nlinternet: www.vangoghmuseum.nlMuseum Mesdag

Laan van Meerdervoort 7F

2517 AB Den Haag

Tel. +31 (0)70 362 14 34

Fax. +31 (0)70 361 14 26

e-mail: mumesdag@xs4all.nlinternet: www.museummesdag.nlVan Gogh Museum Enterprises BV

Postbus 15565

1001 NB Amsterdam

Bezoekadres:

Herengracht 472/1, Amsterdam

Tel. +31 (0)20 344 58 88

Fax. +31 (0)20 344 58 84

e-mail: enterprises@vangoghmuseum.nl

Missie van het Van Gogh Museum

Het Van Gogh Museum bewaart, bestudeert en ontwikkelt 's werelds meest vooraanstaande kunstcollectie van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten teneinde een zo breed mogelijk publiek te bereiken, te inspireren en kennis te verschaffen, nu en in de toekomst.

Het Van Gogh Museum vervult zijn missie door:

- het verwerven, beheren en behouden van verzamelingen van werk van Vincent van Gogh en westerse kunst uit de periode van circa 1830 tot 1914;
- een actief onderzoeks- en publicatieprogramma, gebaseerd op deze verzamelingen;
- een programma van tentoonstellingen in het museum en elders dat de reikwijdte en aantrekkingskracht van de vaste presentaties vergroot en versterkt;
- een educatief programma dat tegemoet komt aan de behoeften van een breed publiek.

Toen het Van Gogh Museum in 1973 voor het eerst zijn deuren opende, kreeg het al snel de reputatie voornamelijk een toeristentrekker te zijn. In de woorden van een van de critici was het museum opgezet om 'de grote massa te bedienen die (...) vastbesloten is om Van Gogh 'te doen' binnen zo kort mogelijke tijd.'¹ Vandaag de dag is het museum een deel van dit twijfelachtige imago nog altijd niet kwijtgeraakt, hoewel de activiteiten die in dit verslag worden beschreven een heel ander plaatje te zien geven. Het museum trekt nog steeds grote aantallen bezoekers van over de hele wereld, maar onze inspanningen om ook de Amsterdamse en andere Nederlandse bezoekers aan te spreken, werpen vruchten af. Het aantal bezoekers uit Nederland steeg indrukwekkend van ruim 135.000 bezoekers in 2003 (10% van het totale bezoek) naar 220.000 in 2004 (17% van het totale bezoek).² Daarenboven zagen we dat het publiek geenszins geneigd is om Van Gogh in een mum van tijd 'te doen', maar ruim de tijd nam voor een bezoek aan onze presentaties en tentoonstellingen. De bezoekers konden de collecties leren kennen door middel van de nieuwste technologie, zoals gebruikt in de multimediatour, maar ook door audiorondleidingen en lezingen en bovendien boden we een groot aantal publicaties van hoge kwaliteit aan.

Vele van de hieronder genoemde activiteiten berusten op successen die in de afgelopen jaren zijn geboekt. Ze zijn vaak de voortzetting van de ambitieuze doelstellingen van het museum na de nieuwe start in 1999, die volgde op een periode van ingrijpende verbouwingen en nieuwbouw. Zoals uit onze missie blijkt, blijven acquisitie, onderzoek, tentoonstellingen en educatie de speerpunten van ons beleid. Dankzij financiële steun van de Vincent van Gogh Stichting, de BankGiro Loterij en verscheidene andere fondsen kon het museum de collectie in de afgelopen jaren uitbreiden met enkele spectaculaire aankopen. In 2004 werd de collectie van de Vincent van Gogh Stichting aangevuld met een prachtige portrettekening uit de Haagse periode van Van Gogh en met een serie schitterende prenten van Gauguin en de Nabiskunstenaars (zie p. 12). Het brede onderzoeksprogramma van het museum kwam tot uitdrukking in het werk aan diverse wetenschappelijke catalogi en aan de nieuwe uitgave van de brieven van Van Gogh, en in het technisch onderzoek naar de negentiende-eeuwse atelierpraktijk waarin Van Gogh centraal staat.

Het Van Gogh Museum in 2004

¹ Van Gogh Museum architecture: *Rietveld to Kurokawa*, NAI Publishers 1999 p. 8.

² Bron: *Van Gogh Museum 2004. Publieks- en Tevredenheidsonderzoek*, ESI-VU Amsterdam 2005

Dit laatste project geniet royale steun van Shell (zie p. 32). Het tentoonstellingsprogramma was ook in 2004 zeer succesvol; onze bezoekers konden genieten van uiteenlopende exposities van internationaal kaliber (zie p. 17). In totaal bezochten 33.342 schoolkinderen het museum. Zij namen deel aan een van de vele activiteiten die het museum te bieden heeft voor kinderen van verschillende leeftijden met verschillende interesses (zie p. 25). De website van het museum was ook in 2004 een populaire bron van informatie en inspiratie en werd dagelijks meer dan 2800 keer bezocht.

Bij enkele andere van de hieronder beschreven activiteiten van 2004 ging het om nieuwe initiatieven. Dankzij de steun van onze *promoting partner*, de Rabobank, en een subsidie uit de HERMEZ-gelden van de gemeente Amsterdam kon het museum de openingstijden uitbreiden met de vrijdagavond en daarbij een gevarieerd programma aanbieden. Met een gemiddelde van 624 bezoekers per avond is deze avondopenstelling in korte tijd een populair onderdeel van het Amsterdamse culturele leven geworden. Ook een ander initiatief dat samen met de Rabobank is opgezet, de Van Gogh Museumbus, is al snel een enorm succes geworden (zie p. 8). Als onderdeel van dit *outreach*-project heeft het museum een nieuw Atelier opgezet dat een inspirerende omgeving vormt voor educatieve activiteiten.

Voor de ondersteunende afdelingen van het museum bleek 2004 een veeleisend jaar. Er werd veel aandacht besteed aan de beveiliging van de collectie en de veiligheid van bezoekers en personeel, een behoefte die nog werd onderstreept door nieuwe kunstrovers in Nederland en in het buitenland. Door de uitbreiding van de activiteiten, zoals de vrijdagavondopenstelling en het Atelier, werd er een groter beroep gedaan op het facilitair bedrijf. Er is in het museum intensief samengewerkt om te zorgen dat de kaartverkoop beter kon worden gestroomlijnd door middel van een nieuw kassasysteem en invoering (vanaf maart 2005) van kaartverkoop on line.

In dit jaarverslag wordt ook ingegaan op de activiteiten van ons zustermuseum in Den Haag, het Museum Mesdag. In de door de Raad voor Cultuur in 2004 gepubliceerde analyse van de beleidsplannen en de subsidieaanvraag van het Van Gogh Museum spreekt de Raad zijn waardering uit voor het feit dat het Van Gogh Museum het Museum Mesdag in Den Haag heeft geadopteerd. Dit model verdient navolging, aldus de Raad. Het programma van het Museum Mesdag liet ook in 2004 een aantal speciale activiteiten zien (zie p. 34).

Het Van Gogh Museum is een nationaal museum dat door de rijksoverheid gedeeltelijk wordt gesubsidieerd. Het museum kan zich bijzonder gelukkig prijzen met zijn partners: de Vincent van Gogh Stichting, de eigenaar van de collectie, die het museum royaal blijft steunen, onze *promoting partner* de Rabobank en andere gulle sponsors zoals de Bank-Giro Loterij, Shell en KLM/Air France. In 2001 heeft het museum een eigen dochteronderneming opgezet, Van Gogh Museum Enterprises BV. Dit bedrijf genereert gelden waarmee de artistieke programma's worden ondersteund (zie p. 36). Onze belangrijkste bron van inkomsten is echter het publiek, dat in groten getale blijft komen, zowel vanuit het buitenland als, in toenemende mate, van dichterbij huis. In 2004 kon het

Van Gogh Museum 1.338.105 bezoekers verwelkomen. Daarmee was het het drukstbezochte museum van Nederland en een van de best bezochte musea van Europa. Wij hopen dat al deze bezoekers zich het museum niet zullen herinneren als een toeristentrekker, maar eraan terugdenken vanwege de rijkdom en kwaliteit van de collecties en tentoonstellingen en de deskundige informatievoorziening, waardoor het museum een inspirerende belevenis is voor jong en oud, zowel voor buitenlandse als Nederlandse bezoekers.

Het Van Gogh Museum opereert in een nationale en internationale context die steeds aan verandering onderhevig is. De reputatie van Amsterdam als reisdoel voor buitenlandse toeristen lijkt onder druk te staan. Door de gestegen prijzen en een groot aantal infrastructurele projecten lijkt Amsterdam een minder aantrekkelijke bestemming dan andere, concurrerende, steden in Europa. Door de gedeeltelijke sluiting van het Rijksmuseum en het feit dat het Stedelijk Museum tijdelijk is verhuisd, ligt het Van Gogh Museum er op het Museumplein op zijn minst tot 2008 enigszins geïsoleerd bij. Door de effecten van de economische recessie, de zwakke dollar en de angst voor terrorisme en conflictsituaties is de populariteit van Amsterdam er in het buitenland niet op vooruitgegaan. De brute moord op filmmaker Theo van Gogh was niet alleen een tragedie voor de familie die met ons museum verbonden is, maar riep ook op een verschrikkelijke manier in herinnering hoe breekbaar de sociale cohesie is, die het fundament vormt van onze samenleving en waar wij allen afhankelijk van zijn.

Vooruitblik

Alles wijst erop dat het voor het museum een grote uitdaging zal zijn om de geplande programma's en ambities in de toekomst te verwezenlijken. Net als de meeste andere culturele instellingen in Nederland ontvangt het Van Gogh Museum gedurende het tijdvak 2005-2008 niet meer, maar juist minder subsidie van de rijksoverheid. Ondanks dat zijn wij optimistisch dat wij met de hulp en ondersteuning van onze partners en sponsors en door de inzet van ons betrokken en deskundige personeel onze dienstverlening aan het publiek in de komende jaren verder kunnen verbeteren.

John Leighton

Directeur

Ruth Kervezee

Zakelijk directeur

Volpini-serie, Paul Gauguin, *De genietingen van Bretagne*, 1889

Vanaf 2 september 2004 haalt de Van Gogh Museumbus uit het hele land kinderen op voor een onvergetelijke dag in het Van Gogh Museum. De knalgele Amerikaanse schoolbus, versierd met vrolijke details uit schilderijen van Vincent van Gogh, brengt de kinderen naar het museum. Daar krijgen ze een interactieve rondleiding en gaan ze zelf creatief aan de slag in het grote en goed geoutilleerde Atelier, dat eveneens in 2004 werd geopend. Het Van Gogh Museum is het enige museum in Nederland met een eigen Museumbus. Dit *outreach*-project wordt mogelijk gemaakt dankzij een intensieve samenwerking met *promoting partner* Rabobank en wordt logistiek uitgevoerd door Besseling Travel.

Bijzonder schoolreisje

Het Van Gogh Museum ontvangt elk jaar ongeveer 40.000 kinderen maar dat zijn vooral leerlingen van middelbare scholen. Basisscholen ondernemen de reis naar Amsterdam niet gemakkelijk, door tijd- of geldgebrek, of omdat het uitje lastig te organiseren is. Het museum speelde al een tijd met de gedachte om de leerlingen zelf op te halen. *Promoting partner* Rabobank schoot hierbij te hulp. De bank moedigde zijn lokale vestigingen aan om dit bijzondere schoolreisje aan een school in hun omgeving cadeau te doen. De reactie was overweldigend: in een mum van tijd boekten basisscholen uit het hele land, van Bolsward tot Roermond, een rit naar het Van Gogh Museum, ruim 600 ritten in totaal. Zo was de Van Gogh Museumbus meteen al voor drie jaar volgeboekt.

Een dagje mee met de bus

Zomaar een dag in december. In de loop van de ochtend rijdt de grote gele Van Gogh Museumbus een klein dorp binnen. Vandaag hebben chauffeur Martin Haring en museumdocent Pleunie van der Meij dienst op de bus en omdat ze al heel wat grote en kleine plaatsen in Nederland hebben bezocht, vinden ze de school snel. De bus wordt met zorg voor de school geparkeerd waarna Martin en Pleunie door enthousiaste en blij gezichten worden ontvangen. Eerst vertelt Pleunie de leerlingen – altijd van groep 7 of 8 – en hun docenten wat zij die dag gaan beleven. Ze praat met hen over Vincent van Gogh, de kunstenaar van wie ze de mooiste schilderijen later die dag in Amsterdam gaan bekijken. Na deze kennismaking stormen de leerlingen naar buiten om een goed plekje in de schoolbus te bemachtigen. ‘Vette bus!’ en ‘cool!’ zijn de eerste reacties, waarna Martin de motor start.

VAN GOGH
AVOND
de vrijdag open tot 22 uur

VAN GOGH
MUSEUMBUS

VAN GOGH MUSEUMBUS

VERSELLING

VAN GOGH
MUSEUM

RZ 46

Tijdens de busrit laat Pleunie de kinderen alvast kennismaken met Vincent van Gogh en het Van Gogh Museum. Eerst wordt een film vertoond waarin actrice Loes Luca en presentatrice Kim-Lian van der Meij op een grappige en aanstekelijke manier laten zien hoe het museum reilt en zeilt. Daarna gaan de leerlingen aan de slag met het invullen van de 'reisgids', een kleurige gids met raadsels en puzzels over Vincents leven en werk. Ook legt Pleunie uit hoe Van Gogh zijn schilderijen maakte en welke technieken hij hierbij gebruikte. Ze laat een reproductie zien van een Japans lakdoosje waarin Van Gogh kleurige wolbolletjes bewaarde waarmee hij zijn kleurenpalet samenstelde. De kinderen vinden het erg leuk en ongemerkt doen ze al tijdens de reis een fikse portie kennis op over de kunstenaar.

Oog in oog met Vincent

Rond één uur arriveert de bus bij het museum in Amsterdam. De leerlingen buitelen naar buiten en nieuwsgierig naar wat komen gaat, gaan ze het Atelier van het Van Gogh Museum binnen. Een extra museumdocent voegt zich bij het gezelschap voor een interactieve rondleiding langs de mooiste schilderijen van Vincent, zoals de *Zonnebloemen*, de *Slaapkamer* en *Het gele huis*. Aandachtig worden de schilderijen bekeken en besproken. Als Pleunie de kinderen vraagt wat ze zien, wat hun gevoel is bij een schilderij of hoe het is geschilderd, vliegen de vingers de lucht in. Aansluitend kiezen de kinderen hun favoriete schilderij uit de collectie en maken ze een schets van een van de werken. De rondleiding wordt afgesloten met het schrijven van een 'Elfje': een gedichtje van elf woorden. Hierin vertalen de kinderen hun gevoelens en ideeën over het mooiste schilderij. Terug in het Atelier werken ze ingespannen de schetsen uit met felle kleuren.

'Makkelijk!'

Een ervaring rijker stappen de leerlingen aan het einde van de middag weer in de Museumbus. Ze zijn moe maar luisteren nog steeds aandachtig wanneer de Elfjes worden voorgelezen en Pleunie de Van Gogh Quiz afneemt. 'Veel te makkelijk!', verzuchten ze, maar ze realiseren zich niet dat ze voor het bezoek nog niet één vraag goed konden beantwoorden. En daarmee is precies het doel bereikt dat het museum en de Rabobank voor ogen hadden: leerlingen op een vrolijke en speelse wijze laten kennismaken met Vincent van Gogh en het museum.

'elfjes'

stadsgezicht

stad rivier

warm rustig contrast

perspectief uitgestreken netjes weerspiegeling

rustgevend

molen

bollen velden

lange blauwe rivier

rood blauw groen geel/oranje

Nederland

rust

vrede natuur

kleurrijk groots voorspoed

ongerept en levendig helder

indrukwekkend

geel

dikke klodders

zonnebloemen in een vaas

indruk maken op Gauguin

zonnebloemen

De kern van de vaste collectie van het Van Gogh Museum wordt gevormd door de werken van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten (vele in permanente bruikleen van de Vincent van Gogh Stichting). Hoewel het museum het beheren, conserveren en presenteren van deze werken als een kerntaak beschouwt, is het streven om daarnaast een breed overzicht te tonen van de westerse kunst uit de negentiende en vroeg-twintigste eeuw.

Hoogtepunten in 2004 waren de aankoop van de *Volpini*-serie van Paul Gauguin, een zeldzame en tevens in perfecte staat verkerende serie van elf zinkografieën en het getekende portret van Jozef Blok door Vincent van Gogh.

Collectievorming Aanwinsten	<p>Het Van Gogh Museum wil zijn collectie van westerse kunst uit de periode 1840-1914 uitbreiden. Het museum richt zich vooral op het aankopen van vooraanstaande werken die belangrijke lacunes in de collectie opvullen. In 2004 lag de nadruk daarbij op werken op papier. Er werd één schilderij verworven, een klein doek van Antoine Chintreuil, geschonken door een Japanse particuliere verzamelaar.</p>
Tekeningen	<p>Een serieuze lacune in de collectie werd opgevuld met de aankoop door de Vincent van Gogh Stichting van Van Goghs <i>Portret van Jozef Blok</i> uit november 1882 (zie p. 68). Jozef Blok was een bekende boekhandelaar in Den Haag, hij stond er bekend als de 'open-lucht-bibliothecaris van het Binnenhof'. Blok verkocht zijn waar onder de colonnades van het Binnenhof, en op marktdagen op de Grote Markt. Van Gogh kocht bij hem exemplaren van het tijdschrift <i>The Graphic</i>, waaruit hij de illustraties knipte (deze verzameling, ca. 1400 stuks groot, wordt in het Van Gogh Museum bewaard). Het portret van Blok geeft goed de markante kop van de boekhandelaar weer. Gewoonlijk gaf Van Gogh types weer, niet zozeer een bepaalde persoon. Deze werken zijn vaak hoekig en ruw en vrijwel altijd in zwarte tekenmaterialen uitgevoerd. Het portret van Blok daarentegen is verzorgd uitgevoerd in potlood en waterverf (en alleen in de bakkebaarden nog wat verzaard met zwart lithografisch krijt). Dat is opmerkelijk, want Van Gogh gebruikte in die tijd nauwelijks kleur, en het bevestigt de status van dit werk. Het mag het enige werkelijke portret worden genoemd dat we kennen uit Van Goghs Nederlandse periode, want alle andere koppen, ook die uit Nuenen, zijn studies.</p>
Grafiek	<p>Uit het bezit van een vooraanstaande particuliere verzamelaar verwierf de Vincent van Gogh Stichting een groep van ruim dertig litho's en twee tekeningen van kunstenaars uit de Nabisgroep, alsmede de <i>Volpini</i>-serie van Paul Gauguin.</p> <p>De prenten van de Nabiskunstenaars – onder wie Pierre Bonnard, Édouard Vuillard, Maurice Denis en Paul Sérusier – vormen een belangrijke aanvulling op de werken van deze meesters die de Vincent van Gogh Stichting in 2000 verwierf. Gaven deze ruim 800 werken vooral een breed overzicht, de nieuwe aanwinst versterkt en verdiept de collectie. De litho's zijn overwegend proefdrukken die het artistieke proces van de</p>

totstandkoming van de prenten aanschouwelijk maken. Zij omvat bijvoorbeeld vier proefdrukken van Vuillards *Op de pont de L'Europe*, die met de al aanwezige definitieve druk van deze prent een fascinerende blik op Vuillards experimenteerzucht geven. Een vergelijkbaar inzicht in de totstandkoming van een werk geeft de ontwerptekening voor het omslag van Maurice Denis' serie litho's *L'amour*; de serie zelf werd in 2000 verworven.

Centraal in de nieuwe aankoop staat de *Volpini*-serie, 11 zinkografieën op heldergeel papier van Paul Gauguin (1848-1903). Deze serie maakte deel uit van een in eigen beheer georganiseerde expositie van Gauguin en andere kunstenaars op het terrein van de Wereldtentoonstelling van 1889 in Parijs. Het was Gauguins eerste serieuze prestatie op grafisch gebied. De prenten uit de *Volpini*-serie zijn gebaseerd op in Bretagne, Arles en op Martinique gemaakte schilderijen. Ongetwijfeld zag Gauguin de prenten als een manier om zijn schilderijen onder de aandacht van het publiek te brengen. In dit idee werd hij bevestigd door kunsthandelaar Theo van Gogh, Vincents broer, die tegen Gauguin zou hebben gezegd dat er interesse bestond in prenten naar schilderijen.

Lithografieën en zinkografieën waren aan het eind van de 19de eeuw goedkope reproductiemethoden die snel populair werden onder kunstenaars. Gauguins keuze voor zinkplaten in plaats van steen (litho) voor het maken van deze serie was door puur economische overwegingen ingegeven. Zijn benadering van de zinkografie was eerder die van een schilder dan van een tekenaar: hij gebruikte vaak een penseel en voegde inktoplossingen toe om een grote variëteit in structuur te krijgen.

De meeste prenten in de *Volpini*-serie, in een oplage van circa 50 stuks gedrukt, zijn door de jaren heen verspreid geraakt. Het is dan ook uitzonderlijk dat een complete serie, die bovendien in perfecte staat verkeert en het oorspronkelijke omslag heeft, kon worden aangeschaft.

Vermeldenswaard is ten slotte de verwerving van een grote litho van Henri de Toulouse-Lautrec, *Aristide Bruant in l'Eldorado*, die een mooie aanvulling vormt op de kleine collectie affiches in het Van Gogh Museum.

In 2004 werden geen nieuwe werken in bruikleen ontvangen. Wel werden veel bruiklenen uit voorgaande jaren gecontinueerd. Zie Jaarverslag 2003.

Bruiklenen

Het Van Gogh Museum krijgt regelmatig aanvragen voor bruiklenen ter versterking van exposities. Deze aanvragen worden kritisch beschouwd. Enkele vermeldenswaardige aanvragen voor bruiklenen die in 2004 werden gehonoreerd, zijn:

Collectiebeheer
Bruikleenverkeer

- vier schilderijen en zes tekeningen voor de Japanse expositie *Van Gogh, Millet and the Barbizon Artists*, met venues in Nagoya, Morioka en Hiroshima (op elke venue waren twee verschillende tekeningen te zien). De tentoonstelling gaf een breed overzicht van de meesters van de School van Barbizon en de invloed die hun werk had op het oeuvre van Vincent van Gogh;
- twee tekeningen van Odilon Redon voor de tentoonstelling *Le symbolisme idéaliste en France* in het Deense Holte;
- Paul Gauguins tekening *Studie voor Vrouw in het hooi* en Van Goghs werk *De stoel van Gauguin* voor de tentoonstelling *Gauguin and the origins of Symbolism* in het Museo Thyssen-Bornemisza in Madrid;
- Gauguins *Parijs in de winter* voor een overzicht van impressionistische wintergezichten in Turijn; dit werk sierde tevens het omslag van de catalogus. Zie voor een volledig overzicht de bijlage op p. 42.

Onderzoek	<p>In 2004 is verder gewerkt aan de bestandscatalogi over het oeuvre van Van Gogh in de collectie van het museum en aan een nieuwe, wetenschappelijke editie van zijn brieven. Tevens is een aanvang gemaakt met het ambitieuze onderzoeksproject <i>Van Goghs atelierpraktijk in context</i>, dat over enkele jaren zal resulteren in een tentoonstelling en een wetenschappelijke publicatie. Ook zijn de banden met wetenschappelijke instituten in binnen- en buitenland verder aangehaald, zoals met het Instituut Collectie Nederland in Amsterdam en het Courtauld Institute in Londen.</p> <p>De toegankelijkheid voor het publiek tot onderzoek, bibliotheek en documentatie van het Van Gogh Museum is aanzienlijk vergroot door de totstandkoming van het onderdeel <i>Onderzoek & Bibliotheek</i> op de website van het museum.</p>
Bestandscatalogus	<p>De collectie Van Gogh wordt gecatalogiseerd in een serie van acht delen. Het vierde deel, over de tekeningen uit Van Goghs periode in Arles, St. Rémy en Auvers-sur-Oise, verschijnt in 2006.</p> <p>Het tweede deel, over schilderijen uit Van Goghs periode in Antwerpen en Parijs, staat eveneens voor dat jaar op stapel. Voor deze schilderijen-catalogus is uitvoerig technisch onderzoek verricht in nauwe samenwerking met het Instituut Collectie Nederland en Shell Nederland. In het door NWO gesubsidieerde De Mayerne-project wordt onderzoek gedaan naar de degradatie van de verf in werken van Van Gogh.</p>
Van Gogh Brievenproject	<p>Het onderzoek voor de uitgave van de volledige correspondentie van Vincent van Gogh wordt uitgevoerd in samenwerking met het Constantijn Huygens Instituut in Den Haag. Het Brievenproject, dat eind 1994 van start ging, is in een vergevorderd stadium. In 2004 zijn de commentaren bij de brieven uit Arles (1888-1889) geschreven; de annotaties van circa 800 (van de 900) brieven zijn nu gereed. Verder zijn de Engelse vertalingen van de brieven gecontroleerd en is een uitgave voorbereid van de 21 brieven die Van Gogh aan Emile Bernard schreef. Op 15 januari 2004 werd een recent ontdekte brief van Van Gogh aan de kunsthandelaar H.C. Tersteeg gepresenteerd, die tot 15 maart in het Prentenkabinet werd tentoongesteld.</p>
Van Goghs atelierpraktijk in context	<p>In dit project worden de gegevens over Van Goghs 'atelierpraktijk' die in de afgelopen jaren zijn vergaard, in de context geplaatst van schilders die Van Gogh in technisch opzicht beïnvloedden, zoals Mauve, Toulouse-Lautrec, Monticelli en Gauguin. Daartoe wordt nauw samengewerkt met specialisten van het ICN en Shell Nederland. Shell ondersteunt het project ook financieel. Het project neemt minimaal vijf jaar in beslag.</p>
Van Gogh Museum Journal	<p>In januari 2004 werd het achtste deel van het <i>Van Gogh Museum Journal</i> gepresenteerd. Het Journal bevat zes essays, gebaseerd op de lezingen die in maart 2002 werden gegeven tijdens het succesvolle symposium Van Gogh & Gauguin.</p>

In 2004 werden 721 aanwinsten geregistreerd. Hieronder bevonden zich de schenkingen van jaargangen van *Le Rire* (1900-1901) door Jaap Brouwer en van Ernst Haeckels *Kunstformen der Natur*, Leipzig 1899-1904, door het Rijksmuseum.

De bibliotheekcatalogus op het Internet werd toegankelijk gemaakt, inclusief een uitvoerige inleiding op de collectie van de bibliotheek en een handleiding voor het gebruik van de *on line* catalogus. De bibliotheekcatalogus is sinds januari 2005 op de website van het museum beschikbaar.

Om het nijpende huisvestingsprobleem op te lossen, is besloten om delen van de bibliotheekcollectie onder te brengen in een depot van het museum. De bibliotheekcollectie kan op deze wijze op het Museumplein blijven, terwijl ook de groei van de bibliotheek voor de komende jaren niet wordt belemmerd.

Documentatie

De medewerkers van Documentatie beheren en actualiseren het archief en de 'Van Gogh database' (met onder meer literatuurgegevens en gegevens over tentoonstellingen en herkomsten) van het museum. In 2004 verrichtten zij ondersteunende werkzaamheden voor de publicaties van de afdeling Collecties. Tevens hielden zij de documentatie van restauraties bij en onderhielden zij contacten met onderzoekers en instituten in binnen- en buitenland, waaronder het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD).

Documentatie kreeg foto's, krantenknipsels en brieven van de familie Van Gogh in bruikleen van de heer Kievit en de heer De Jong, respectievelijk de kleinzoon en achterkleinzoon van Anna van Houten-Van Gogh.

Restauratie

De restauratie en conservering van werken uit de Bongercollectie werd voortgezet. Er werden onder meer twee schilderijen van Redon behandeld, waaronder een van zijn belangrijkste werken, *De Boeddha* uit 1904. Van dit grote doek werden het oppervlaktevuil verwijderd en storend beschadigde partijen geretoucheerd.

De statige kabinetkast die ooit aan Theo van Gogh toebehoorde en waarin hij onder meer de brieven van zijn broer Vincent bewaarde, werd gerestaureerd door Atelier Folkers, Vos en Creman. De kast, met zijn grote anekdotische waarde, kan nu weer een bijzondere rol in de museumpresentatie vervullen.

Uit de Mesdagcollectie werden twee grote doeken van Charles-François Daubigny gerestaureerd. Alle doeken herwonnen daarbij veel van hun oorspronkelijke kracht. Zeer opmerkelijk was de verandering die *Park met schapen* onderging. De donkere vernislaag had een aanzienlijk helderder werk verborgen gehouden, en ook de tekenachtige aanpak van Daubigny werd nu pas duidelijk. De restauratie werd verricht door de externe restaurator Marion Bosc.

De externe papierrestauratoren Lingbeek en Van Daalen vervolgden de restauratie van de collectie van werken op papier. Er werden 31 tekeningen van Van Gogh behandeld en 35 werken op papier van Bernard en Rodin uit de Bongercollectie.

Het Van Gogh Museum draagt zorg voor een uitgebreid programma van tijdelijke tentoonstellingen dat, overeenkomstig de missie van het museum, de bezoekers een gevarieerd en kwalitatief hoogstaand aanbod biedt van kunst uit de negentiende eeuw en presentaties van werken uit de eigen collectie.

De hoogtepunten in 2004 waren de drukbezochte zomertentoonstelling *Edouard Manet. Impressies van de zee* gevolgd door de tentoonstelling *L'Art Nouveau. La Maison Bing*, geïnspireerd op de kunsthandel van de Art Nouveau-initiator Siegfried Bing.

In januari 2004 waren in het museum twee nog lopende tentoonstellingen te zien: *La Scala. De opera en de Oriënt, 1780-1930*, met 200 decor- en kostuumontwerpen van de meest vooraanstaande ontwerpers die voor het befaamde operahuis in Milaan hebben gewerkt, en *Van Kirchner tot Beckmann*, waarvoor de Hamburger Kunsthalle zijn ruime en uitstekende verzameling tekeningen en prenten van het expressionisme ter beschikking stelde.

La Scala
Van Kirchner tot Beckmann

De Engelse kunstenaar Dante Gabriel Rossetti (1828-1882), een van de oprichters van de kunstenaarsgroep de Prerafaëlieten, is tegenwoordig vooral bekend vanwege zijn portretten van roodharige *femmes fatales*, geplaatst in een rijke Venetiaanse setting vol symboliek. In samenwerking met het museum The Walker in Liverpool presenteerde het Van Gogh Museum van 27 februari t/m 6 juni het eerste overzicht van zijn werk op het Europese vasteland. (In Liverpool was de expositie te zien van 16 oktober 2003 t/m 18 januari 2004.) De tentoonstelling bevatte schilderijen, werken op papier en enkele meubels, foto's en sieraden, ingedeeld rond thema's als *De legendes van Dante en Beatrice*, *Liefde en moraal*, *De romantische Middeleeuwen* en *Beauties of the 1860s*. De theatrale inrichting werd onder leiding van Edwin Becker ontworpen door Peter de Kimpe. Muziek en zelfs geuren droegen bij aan de bijzondere sfeer. De striptekenaar Hanco Kolk maakte met zijn eigenwijze interpretatie van de verhalen van Dante en Beatrice en koning Arthur de ingewikkelde verhaallijnen voor de bezoekers begrijpelijk. De tentoonstelling werd door circa 235.000 bezoekers bezocht.

Dante Gabriel Rossetti

Vergeet me niet!

Onder de titel *Vergeet me niet! Fotografie en herinnering* stelde professor Geoffrey Batchen van het Graduate Center of the City University of New York een tentoonstelling samen over hoe fotografen en hun klanten foto's een tastbare meerwaarde wisten te geven. Elke foto in de expositie was dan ook een driedimensionaal object, van daguerreotypieën tot fotomemorabilia met haar, briefjes, stof, was, et cetera. De voorbeelden kwamen uit Europa, de Verenigde Staten, Mexico, Colombia en India. De expositie vond plaats in de rechter promenade en het prentenkabinet van de tentoonstellingsvleugel. De inrichting werd verzorgd door Michael van Leeuwen, de grafische vormgeving door Vanessa van Dam en Corine Datema. *Vergeet me niet!* duurde van 26 maart t/m 6 juni en werd door ruim 100.000 bezoekers bezocht. De tentoonstelling reisde in het najaar naar het National Museum of Iceland in Reykjavik (23 oktober 2004 t/m 6 januari 2005) en vervolgens naar het National Museum of Photography, Film and Television in Bradford (28 januari t/m 2 mei 2005).

Edouard Manet.
Impressies van de zee

In 2002 verwierf het Van Gogh Museum een prachtig zeegezicht van Edouard Manet, *De pier van Boulogne-sur-Mer* (1868). Dit schilderij vormde een van de centrale werken in de tentoonstelling *Edouard Manet. Impressies van de zee*, georganiseerd in samenwerking met het Philadelphia Museum of Art en het Art Institute of Chicago. Van 18 juni t/m 26 september waren dertig zeegezichten van de Franse schilder te zien, omlijst met werken van voorgangers en tijdgenoten: van Nederlandse schilders uit de zeventiende eeuw tot Courbet, Jongkind, Monet, Renoir, Morisot en Whistler. De mede door John Leighton samengestelde tentoonstelling werd vormgegeven door Wim Crouwel. 441.000 mensen bezochten de expositie. Daarmee was de tentoonstelling in 2004 een van de twintig best bezochte tentoonstellingen ter wereld (bron: *The Art Newspaper*, maart 2005).

Onder de titel *L'Art Nouveau. La Maison Bing* besteedde het Van Gogh Museum van 26 november 2004 t/m 27 februari 2005 aandacht aan de beroemde kunsthandelaar en verzamelaar Siegfried Bing (1838-1905). De naam van zijn Parijse kunsthandel, *L'Art Nouveau*, werd tevens de benaming voor de negentiende-eeuwse kunststroming. Bing speelde een belangrijke rol als promotor van de Aziatische kunst, die een grote invloed zou hebben op verschillende negentiende-eeuwse kunstenaars, onder wie Vincent van Gogh. Deze bezat een verzameling Japanse prenten, die hij van Bing had gekocht. Aan dit aspect werd een aparte presentatie gewijd, *Van Gogh koopt bij Bing*. De hoofdtentoonstelling bood een beeld van de verscheidenheid van Bings collectie: glaswerk van Louis Comfort Tiffany, schilderijen en beelden van onder anderen Henri de Toulouse-Lautrec, Auguste Rodin, Camille Claudel en Edvard Munch, meubels, keramiek en sieraden van Henry Van de Velde.

De expositie werd samengesteld door professor Gabriel Weisberg, vooraanstaand kenner van de Art Nouveau, en Edwin Becker, in samenwerking met het Musée des Arts décoratifs in Parijs. De vormgeving was van Studio Roozen. Deze topexpositie trok opvallend veel Nederlandse bezoekers. De tentoonstelling zal in 2005 te zien zijn in het Museum Villa Stuck in München en de Fundació La Caixa in Barcelona.

Het Van Gogh Museum bezit twee prentenkabinetten, waar kleine collectiepresentaties en tentoonstellingen zijn te zien in een intieme ambiance, en een wisselvitrine.

In het Rietveldgebouw werd in januari de pas ontdekte brief van Van Gogh aan de kunsthandelaar H.C. Tersteeg getoond. Aansluitend was er in het kader van de Boekenweek 2004 een presentatie over de literatuur die Van Gogh heeft gelezen en waarover hij in zijn brieven verslag deed. In de zomer werden werken van Odilon Redon en Emile Bernard uit de Bongercollectie getoond.

In het prentenkabinet in de tentoonstellingsvleugel werd in de zomer een tentoonstelling ingericht over *Van Gogh en de zee* die aansloot bij *Edouard Manet. Impressies van de zee*. Er was een selectie te zien van werken die Van Gogh maakte in Scheveningen en in het Zuid-Franse Les Saintes-Maries-de-la-Mer.

Tijdens de *Art Nouveau*-tentoonstelling stond het prentenkabinet in het teken van *Van Gogh koopt bij Bing*. Hier werden de kleurrijke Japanse houtsneden getoond die Van Gogh bij de kunsthandelaar Siegfried Bing kocht, aangevuld met zijn beroemde 'Japanse' schilderijen.

Voor de wisselvitrine werden in 2004 twee presentaties samengesteld over de ontdekking van schilderijen onder bestaande schilderijen, *Doorgelicht! Hergebruik van schilderijen*, en over verkleuringen in de schilderijen en tekeningen van Van Gogh, *Schilderijen verwelken als bloemen*. Beide presentaties kwamen tot stand in nauwe samenwerking met Shell.

Prentenkabinet

De afdeling Educatie en Publieksservice brengt een zo breed mogelijk publiek (van jong tot oud) in aanraking met de kunst in het Van Gogh Museum door de bezoekers te informeren en enthousiasmeren, en hen te laten genieten van kunst in het algemeen en van Van Gogh en zijn tijd in het bijzonder. De publieksservice waarborgt de gastvrijheid, openheid en toegankelijkheid van het museum en maakt hierbij gebruik van uiteenlopende informatiemiddelen.

Hoogtepunten in 2004 waren de start van het ambitieuze wekelijkse programma voor de vrijdagavondopenstelling, de museumbus, het nieuwe atelier en de multimediatour.

Met ingang van 27 februari 2004 is het Van Gogh Museum elke vrijdagavond tot 22.00 uur geopend en worden er voor die avonden (dankzij financiële steun van *promoting partner* Rabobank en een donatie uit de HERMEZ-gelden van de stad Amsterdam) lezingen, interviews, rondleidingen en live muziek georganiseerd. In het programma van 2004 werd ingespeeld op de tentoonstellingen, met thema-avonden rondom Rossetti (zoals een mode-avond en een avond met striptekenaar Hanco Kolk), Manet (lezingen en een culinaire avond met Joop Braakhekke) en Art Nouveau (onder andere een speciale editie van *Tussen Kunst & Kitsch*). Ook de vaste collectie werd toegelicht in lezingen, rondleidingen en voordrachten (onder andere over Van Goghs brieven, pastels uit de Bongercollectie en het Impressionisme). Verder waren er avonden rondom de Boekenweek en de Tour de France en bovendien was er bijna iedere avond live muziek – van klassiek en jazz tot de moderne ‘zeemansliederen’ van de *4Tuoze Matrozen*. In oktober werd het Kunstcafé geïntroduceerd, waarin boeiende interviews over diverse kunststromingen werden afgewisseld met columns, discussie en muziek. Het museum ontving in 2004 gemiddeld 624 bezoekers per vrijdagavond. Ruim een kwart van hen (27,3%) was Nederlands. Voor het volledige programma, zie p. 47.

Vrijdagavondopenstelling

In september ging een ambitieuze droom in vervulling: een eigen Museumbus om schoolkinderen uit het hele land op te halen voor een museumbezoek, en de opening van een goed geoutilleerd en smaakvol ingericht Atelier. Samen met *promoting partner* Rabobank kon dit *out-reach*-project worden gestart en al bij aanvang was het een succes: ruim 600 ritten door het hele land stonden geboekt (zie het verslag op p. 8).

Museumbus en Atelier

Het thema ‘Parijs’ van de Boekenweek in 2004 sloot bijzonder goed aan bij de collectie van het Van Gogh Museum, waarin de Parijse werken van Van Gogh en zijn tijdgenoten zo’n belangrijke rol spelen. Samen met het CPNB (Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek) organiseerde het museum een Parijs programma met een gevarieerd aanbod van kunst en boeken.

Boekenweek

Museumnacht	Op 6 november 2004 deed het museum mee aan de vijfde Amsterdamse Museumnacht. Het Van Gogh Museum koos voor Parijs als centraal thema. De ruim 5000 bezoekers konden luisteren naar optredens van chansonzangeres Jorien Zeevaart, Rodolfo en Fifi L'Amour. Ook was er een spetterend optreden van de breakdancegroep <i>Culture Coalition</i> onder leiding van Mohamed Belarbi van de Parijse <i>Vagabonds</i> . Men kon rondgeleid worden langs de mooiste Franse werken van Van Gogh of zelf creatief aan de slag gaan bij een 6,5 meter lange muurschildering met als thema Van Gogh en Parijs.
Doelgroepenbeleid	In samenwerking met de directie werd een doelgroepenbeleid geformuleerd. Na diverse discussiesessies is een Plan van Aanpak opgesteld waarin het 'brede publiek' is omschreven. Alle afdelingen hebben een eerste stap gezet in het bewuster nadenken over de publieksgroepen, wat uiteindelijk zal leiden tot een betere service, informatie en communicatie.
Informatiemiddelen	De afdeling verzorgde de informatie voor alle tentoonstellingen en presentaties. Dit kon bestaan uit een audiotour, zaalteksten, labels, een introductiefilm of een evenement. Een bijzonder voorbeeld dit jaar waren twee 'kijkdozen' die exclusief voor de tentoonstelling over Dante Gabriel Rossetti waren getekend door Hanco Kolk. De informatiefolder met plattegrond werd weer in 8 talen aangeboden.
Audiotour vaste collectie	De audiotour bij de vaste collectie – aangeboden in 9 talen – vond gretig aftrek: de afname was bijna dubbel zo groot als in 2003 (van 12% naar 22% <i>pickup rate</i>).
Kinderaudiotour	In de zomer werd een nieuwe audiotour speciaal voor kinderen gepresenteerd. De audiotour is geschreven en ingesproken door schrijver, zanger en acteur Frank Groothof.
Multimediatour	Vanaf november 2004 beschikt het Van Gogh Museum over een uitgebreide multimediatour over het leven en werk van Vincent van Gogh. De <i>Van Gogh multimediatour</i> , geproduceerd door Antenna Audio, biedt reproducties, verhalen, foto's, brieven, tekeningen, interviews, muziek en educatieve spelletjes. De vernieuwende techniek maakt het mogelijk om verschillende media op een enkele handcomputer, de Personal Digital Assistant (PDA), aan te bieden.
Internet	2004 was voor de museumwebsite een succesvol jaar. De site trok meer dan 1.000.000 bezoekers, ongeveer 2800 per dag. De website werd uitgebreid met speciale pagina's over de vrijdagavond en de Museumbus. Ook kwam er een sectie Publicaties en werd het jaarverslag toegevoegd. Een nieuw statistiekprogramma, Sitestat, werd in gebruik genomen, met veel meer mogelijkheden voor het traceren en analyseren van websitegebruikers en hun bewegingen door de site. Verder vonden de voorbereidingen plaats voor een interactieve <i>mini-experience</i> over Van Goghs <i>De aardappeleters</i> , een informatieve sector <i>Onderzoek & Bibliotheek</i> met <i>on line</i> bibliotheekcatalogus en een rigoureuze <i>redesign</i> en uitbreiding van de site. De drie projecten, gestart in 2004, worden in 2005 voltooid.

Het publieksonderzoek, dat wordt uitgevoerd door het Economisch en Sociaal Instituut van de Vrije Universiteit, wees dit jaar enkele opvallende verschuivingen uit. Het percentage Nederlandse bezoekers is drastisch verhoogd, van 10,2% in 2003 naar 17,6% in 2004. Dit is te danken aan de vrijdagavondopenstelling, het tentoonstellingsprogramma (met drie toptentoonstellingen in 2004) en de publicitaire inspanningen die het museum met *promoting partner* Rabobank heeft verricht om meer Nederlanders naar het museum te halen. De gemiddelde leeftijd is gestegen van 33,2 naar 36,7 jaar. Op de vrijdagavonden wordt ook publieksonderzoek gedaan. Hieruit blijkt dat het percentage Nederlandse bezoekers op de avonden 27,3% is. De gemiddelde leeftijd is 39,6 jaar.

De vele kinderen in het museum brengen altijd een vrolijke en levendige sfeer met zich mee. In 2004 brachten 33.342 leerlingen een bezoek aan het Van Gogh Museum. Sinds oktober 2003 worden alle leerlingen in het museum ontvangen door museumdocenten en krijgen ze een programma aangeboden. Scholieren die geen gebruikmaken van deze regeling, worden als individuele bezoekers ontvangen en niet langer meegeteld in het totaal aantal leerlingen.

Voor het basisonderwijs worden twee theatrale programma's aangeboden. Aan de rondleiding waarin op interactieve wijze op zoek wordt gegaan naar het portret van de kunstenares 'Augusta van Dongen' namen 1018 leerlingen deel en 594 leerlingen bezochten de theatervoorstelling Titia, met aansluitend een interactieve rondleiding.

Sinds de start van het *outreach*-project in september 2004 reden 2550 leerlingen vanuit het hele land met de Van Gogh Museumbus naar het museum, waar ze werden ontvangen en rondgeleid.

Ook opende het museum dit jaar weer zijn deuren voor de Amsterdamse Kunstjokuren waarin 5.759 Amsterdamse leerlingen van groep 8 het museum bezochten .

Speciaal door het museum opgeleide museumdocenten verzorgen alle interactieve programma's in het Van Gogh Museum hieraan namen 3560 leerlingen van het voortgezet onderwijs deel. Naast de rondleidingen worden ook ontvangsten geboden: na een korte introductie door de museumdocent krijgen de leerlingen lesmateriaal waarmee ze in het museum aan de slag gaan. In totaal bezochten 22.871 leerlingen via de onderwijsregeling het museum; 70% van hen maakte gebruik van een ontvangst. Samen met Stichting Kunstweb is een programma samengesteld voor de tweede klassen van het voortgezet onderwijs in Amsterdam waaraan 21 klassen deelnamen.

Onderwijs

Basisonderwijs

Voortgezet onderwijs

Alweer voor het vijfde jaar brachten ruim 60 leerlingen van de IMC-weekendschool voor jongeren uit kansarme wijken, een bezoek aan het Van Gogh Museum waar ze inspiratie opdeden voor het maken van een eigen kunstwerk, dat gedurende twee maanden in het museum werd tentoongesteld.

Voor individuele kinderen organiseert het museum in de weekenden en sinds oktober ook op woensdag workshops en verjaardagspartijtjes. Na een rondleiding gaan de kinderen zelf aan de slag in het atelier. 742 kinderen bezochten de workshops.

GRAS-project

Het GRAS-project voor vmbo-leerlingen werd in 2001 opgezet met het Stedelijk Museum, Rijksmuseum en Amsterdams Historisch Museum. In 2004 deden 2207 leerlingen aan dit project mee, zo'n 550 per museum. In samenwerking met Cultuurnetwerk Nederland en Erfgoed Actueel organiseerden de musea op 4 november 2004 een GRAS-expertmeeting over leerstijlen. Hieraan namen een veertigtal deskundigen uit de wereld van musea en cultuureducatie deel. Op 15 september 2004 woonden ruim honderd museumcollega's uit heel Nederland een conferentie over GRAS bij in het Stedelijk Museum. De subsidieperiode van vier jaar eindigde in december 2004. De vier musea hebben besloten om gedurende twee jaar het project met eigen middelen voort te zetten. Bovendien kreeg het project een subsidie van de Mondriaan Stichting.

De afdeling Voorlichting, PR en fondsenwerving verzorgt de publiciteit voor het museum, de tentoonstellingen en evenementen; licht pers en publiek in en zet zich in voor fondsenwerving. Grote evenementen als tentoonstellingen, maar ook de actuele situatie of nieuwe ontwikkelingen vragen om een alerte houding naar de media en het publiek.

Voorlichting en publiciteit

De afdeling Voorlichting zorgde voor de publicitaire begeleiding van de tentoonstellingen en overige projecten. Daarnaast maakte de afdeling een nieuw ontdekte brief van Vincent van Gogh aan Hermanus Gijsbertus Tersteeg (1845-1927) wereldkundig, evenals de nieuwe aankoop van 38 werken op papier van kunstenaars als Paul Gauguin, Edouard Vuillard, Pierre Bonnard, Maurice Denis en Paul Sérusier.

In 2004 werd in de media veel aandacht besteed aan de activiteiten van het Van Gogh Museum. De *Volpini*-serie van Paul Gauguin was op 15 januari 2005 het onderwerp van het programma *Nieuw in Nederland* van de AVRO.

De eerste vrijdagavondopenstelling en alle nieuwe educatieve activiteiten die in 2004 werden gelanceerd, zoals de Van Gogh multimediatour, de kinderaudiotour, de Van Gogh Museumbus en het Atelier, genereerden veel *free publicity*.

De grote zomertentoonstelling gewijd aan de zeegezichten van Edouard Manet werd in de media nationaal en internationaal enthousiast ontvangen. Zo schreef Richard Dorment op 30 juni 2004 in *The Daily Telegraph*: 'If you see only one show this summer, this should be it.'

Bij *L'Art Nouveau. La Maison Bing* is voor het eerst samengewerkt met de AVRO als mediapartner. De omroep maakte voor deze expositie een documentaire die kort na de opening werd uitgezonden en hoge kijkcijfers haalde. Ook werd in samenwerking met de AVRO een *Tussen Kunst & Kitsch*-vrijdagavond georganiseerd rondom het thema Art Nouveau. Het NOS Journaal wijdde op de avond voor de opening van de expositie een uitgebreid item aan dit project.

Om de ambitieuze doelstellingen die het Van Gogh Museum zichzelf heeft gesteld te bereiken, moet het museum op zoek gaan naar extra inkomsten. Daarom volgt het museum sinds 2001 een strategie voor partnerships met het nationale en internationale bedrijfsleven. Uitgangspunten voor deze strategie zijn structurele partnerships die de partijen wederzijds versterken, waarbij gezamenlijke programma's worden ontwikkeld die aansluiten bij de communicatiedoelstellingen van de partner en waarbij de netto opbrengsten ten goede komen aan gedefinieerde projecten binnen het strategisch plan.

In 2004 werd het *promoting partnership* met de Rabobank verder ingevuld door de realisatie van twee belangrijke projecten: de vrijdagavond-openstelling en het Van Gogh Museum *outreach*-project.

De vrijdagavondopenstelling is onder de aandacht gebracht met een opvallende, landelijke affiche- en Boomerang Freecard-campagne. Op de affiches werd met een speciaal dag/nacht-effect meegedeeld dat het museum op vrijdagavond is geopend; de Boomerangkaarten trokken de aandacht met de teksten 'Heb jij al een date voor vrijdagavond?' en 'Wil de laatste het licht uitdoen?'. *Promoting partner* Rabobank heeft daarnaast bekendheid aan de vrijdagavonden gegeven in de eigen media van de bank, via radiospotjes en in opmerkelijke advertenties, zoals op borden langs skipistes waar veel Nederlanders voorbij komen. Een belangrijke communicatieboodschap is dat houders van een Rabobank Europas op vrijdagavond gratis een introduc e mogen meenemen naar het museum.

Promoting partner Rabobank

De Van Gogh Museumbus (zie p. 8) maakt onderdeel uit van het succesvolle Van Gogh Museum *outreach*-project. Dit project, waarbij leerlingen uit heel Nederland in de gelegenheid worden gesteld om het museum te bezoeken, is in nauwe samenwerking met Rabobank Nederland ontwikkeld. Gesponsord door hun lokale Rabobank schrijven de scholen zich in voor een uitgebreid programma om de leerlingen uit groep 7 en 8 te laten kennismaken met Van Gogh en zijn museum.

Minder opvallend maar daarom niet minder belangrijk is de steun van de Rabobank voor de Nederlandstalige multimediatour langs de vaste collectie, die ontwikkeld werd door Antenna Audio. Deze werd in november 2004 geïntroduceerd.

Van Sponsor Loterij naar
BankGiro Loterij

Sinds 1998 is het Van Gogh Museum samen met het Kröller-Müller Museum, het Rijksmuseum en het Mauritshuis beneficiant van de Sponsor Loterij. Jaarlijks levert de Sponsor Loterij een substantiële bijdrage voor de aankoop van nieuwe werken voor de collectie. Per 1 september 2004 zijn de goede doelen van de BankGiro Loterij en de Sponsor Loterij opnieuw ingedeeld. De BankGiro Loterij is sinds die datum de loterij voor cultuur en welzijn in Nederland. Vijftig procent van de inleg draagt de loterij jaarlijks af aan twintig erkende doelen op het gebied van cultuur en welzijn in Nederland. Naast het Van Gogh Museum zijn dat onder meer het Prins Bernhard Cultuurfonds, Het Concertgebouw en het Oranje Fonds.

Shell

Shell Nederland is sponsor van het technisch-wetenschappelijk onderzoek naar de negentiende-eeuwse atelierpraktijk, *Van Goghs atelierpraktijk in context*, waarin Van Gogh centraal staat. Elke twee jaar wordt een specialistische tentoonstelling georganiseerd over de resultaten van het onderzoek. In 2004 was dit de presentatie *Schilderijen verwelken als bloemen*.

KLM/Air France

In 2004 is een samenwerking gestart met KLM/Air France. Daarbij wordt Van Gogh ingezet als personificatie van de integratie van de Nederlandse en Franse cultuur. Door middel van speciale reizen in zijn voetsporen, wordt uitdrukking gegeven aan het samenwerkingsverband tussen de twee luchtvaartmaatschappijen. Het is de bedoeling deze samenwerking de komende jaren verder uit te breiden.

Viacom Outdoor

Evenals in voorgaande jaren maakte Viacom Outdoor het mogelijk om landelijke affichecampagnes te houden voor de tentoonstellingen en voor de vrijdagavonden in het Van Gogh Museum.

Het Van Gogh Museum publiceert boeken en andere uitgaven om de kennis over Vincent van Gogh en zijn werk te ontsluiten en verspreiden. Het boekenprogramma bevat daarnaast een gevarieerd aanbod aan tentoonstellingscatalogi over negentiende-eeuwse kunst, wetenschappelijke boeken en museumboeken die binnen en buiten het museum worden verspreid en waarmee het museum een nationaal en internationaal lezerspubliek kennis en inspiratie biedt.

Het boekenprogramma 2004 werd gedomineerd door twee tentoonstellingscatalogi met een internationale uitstraling: *Dante Gabriel Rossetti* en *De oorsprong van L'Art Nouveau. Het Bing imperium*. De Rossetti-catalogus werd gemaakt in samenwerking met The Walker in Liverpool, *De oorsprong van L'Art Nouveau* in samenwerking met het Musée des Art décoratifs in Parijs. De laatste titel verscheen in vijf talen, waaronder Spaans.

Tentoonstellingscatalogi

Het *Van Gogh Museum Journal 2003* stond in het teken van de schildersvrienden Van Gogh en Gauguin. Het *Journal* bevat de publicatie van zes gerenommeerde wetenschappers van hun recente onderzoek naar beide kunstenaars, de onthulling van de vondst van een nieuwe Van Gogh brief en een nieuwe kijk op Van Goghs ziekte door de editoren van het *Van Gogh Brievenproject*.

Onderzoek

Zeer gewaardeerd bleek het publieksboek *Edouard Manet. Impressies van de zee* waarin John Leighton met veel oog voor detail beschrijft waarom de zeegezichten in het oeuvre van Manet zo'n bijzondere plaats innemen. Er werden tijdens de tentoonstelling 11.500 exemplaren verkocht in vier talen.

Publieksboek

Voor een gedetailleerd overzicht van alle in 2004 verschenen boeken, zie pag. 46.

Missie van het Museum Mesdag

Het Museum Mesdag (sinds 1990 onder beheer van het Van Gogh Museum) beoogt het woonhuis/museum van H.W. Mesdag, inclusief de werken, te behouden en te beheren voor het publiek en uitdrukking te geven aan het unieke karakter van de collectie in zijn bijzondere omgeving. De verzameling van het museum omvat in hoofdzaak Franse en Nederlandse schilderijen uit de periode van circa 1830 tot 1900, aangevuld met een uitgelezen collectie decoratieve kunst. De werken op papier van Museum Mesdag zijn ondergebracht in het Van Gogh Museum. Het museum vervult zijn missie door de collectie te ontsluiten voor publiek en wetenschap, en stelt zich ten doel de bekendheid van het museum te vergroten en meer publiek aan te trekken.

Tentoonstellingen Voor vrede kun je kiezen	Op verzoek van het Vredespaleis organiseerde Museum Mesdag van 29 januari t/m 6 juni 2004 een tentoonstelling over het honderdjarig bestaan van de Carnegie Stichting. In de expositie werd ingegaan op de internationale rol van het Vredespaleis en de Carnegie Stichting met betrekking tot vrede en recht, en op de architectuur van het Vredespaleis. Een succesvol educatief project voor alle Haagse scholen in het voortgezet onderwijs, ondersteund door diverse Haagse instellingen en fondsen, begeleidde deze tentoonstelling. De Haagse meubelontwerper David Goske ontwierp banken die werden bekleed met in mozaïek uitgevoerde voorstellingen van vrede, rechtvaardigheid en samenwerking. Het ontwerp van het mozaïek werd verzorgd door de scholen. De banken staan op openbaar terrein voor het Vredespaleis.
Hofjes in de Hofstad	Ter gelegenheid van het honderdvijftigjarig jubileum van de <i>Vereniging tot verbetering van woningen van 1854</i> , die tal van Haagse hofjes beheert, organiseerde Museum Mesdag van 1 juli t/m 19 september een tentoonstelling over de geschiedenis van deze hofjes. Ook waren er de meest bijzondere voorwerpen uit de regentenkamers te zien. Als bijzondere nevenactiviteit werden wandelingen langs het museum en de hofjes georganiseerd.
Strandleven	Naar aanleiding van de tentoonstelling <i>Edouard Manet. Impressies van de zee</i> in het Van Gogh Museum, stelde Museum Mesdag uit de eigen collectie de kleine expositie <i>Strandleven. Zee en zand in de negentiende eeuw</i> samen van schilderijen die het strandleven in die tijd verbeelden. De tentoonstelling was van 10 april t/m 26 september te zien.
De adem van de natuur...	Het echtpaar Hendrik en Sientje Mesdag verzamelde behalve schilderijen ook werken op papier van meesters van de School van Barbizon en de Haagse School. Uit deze zelden getoonde kwetsbare bladen werd van 17 oktober t/m 5 december een selectie van tekeningen en aquarellen gepresenteerd.

Parallel aan de tentoonstelling in het Van Gogh Museum over de avant-gardistische kunstnijverheid en kunst uit de kunsthandel van Siegfried Bing, toonde Museum Mesdag van 17 december 2004 t/m 6 maart 2005 in de expositie *Binnen is het warm en gezellig. Schilderijen van burgerlijke interieurs 1800-1940* juist conservatieve interieurs. Centraal stond de schilder Alexander Bakker Korf, die veel aandacht schonk aan de in onze ogen overdadig gestoffeerde interieurs. De getoonde werken van andere bekende en minder bekende meesters lieten eveneens veel van het negentiende-eeuwse interieur zien.

Hans Wap was de derde kunstenaar die werd uitgenodigd om zijn atelier te verplaatsen naar Museum Mesdag. Van 17 december 2004 t/m 28 maart 2005 werkte hij in het atelier voor de ogen van bezoekers. Wap is behalve beeldend kunstenaar ook schrijver en dichter en hield een dagboek bij van zijn belevenissen in het gastatelier. Zijn dagboek was te volgen via de website van het museum.

Gastatelier 3

In 2004 werden de bestaande educatieve projecten gecontinueerd, zoals de Panorama-route voor het voortgezet onderwijs en de Mesdag-salon voor het basisonderwijs. Ook nam Museum Mesdag weer deel aan het Cultuurmenu in Den Haag. Daarnaast werkte het museum samen met het Zeehelden Theater dat een voorstelling over een piratenmeisje presenteerde. Kinderen uit heel Nederland bezochten de voorstelling en kregen een rondleiding in het museum. In totaal brachten in 2004 ruim 4500 kinderen een bezoek aan Museum Mesdag.

Educatie

In 2004 werd de zeer gewaardeerde beheerder van het Museum Mesdag, Martin Heijligers, ernstig ziek. Na een ziekbed van enkele maanden overleed hij op 9 augustus. Het betekende voor het personeel een grote schok en een enorm verlies.

- werft fondsen om de missie van het Van Gogh Museum te ondersteunen;
- levert inhoudelijk en financieel een substantiële bijdrage aan het Van Gogh Museum;
- ontwikkelt, produceert en verkoopt als groothandel producten die aan de collectie en tentoonstellingen van het Van Gogh Museum zijn gerelateerd;
- onderhoudt en exploiteert de beeldbank van het Van Gogh Museum;
- onderhoudt en exploiteert de merken van het Van Gogh Museum;
- onderhoudt contacten en sluit contracten af met reisorganisaties, hotels en (inter)nationale verkeersbureau's;
- exploiteert samen met het Rijksmuseum de Museumshop op het Museumplein in Amsterdam.

Marketingstrategie	Van Gogh Museum Enterprises BV (VGME), een volledige dochteronderneming van de Stichting Van Gogh Museum, heeft sinds de start in 2000 een belangrijke bijdrage geleverd aan de inkomsten van het museum. In 2004 had de onderneming echter te kampen met een netto verlies als gevolg van afgenomen verkoop van producten in de museumwinkel aan het Museumplein in combinatie met een daling van de wereldwijde distributie. In antwoord hierop werd een marketingstrategie ontwikkeld voor de lange termijn. Tevens werden er structurele investeringen gedaan in de ontwikkeling van nieuwe producten die in 2005 op de markt gebracht worden en waarvan verwacht wordt dat ze positief zullen bijdragen in het resultaat.
Productlijn	Het assortiment producten is doorgelicht en er is gekozen voor een kleiner maar kwalitatief beter assortiment. Tevens is een productenpakket voor Japan ontwikkeld. Deze productlijn reist in 2005 mee met de Van Gogh-tentoonstellingen die gehouden worden in Tokyo, Osaka en Nagoya.
Distributie	De productlijn van VGME wordt verkocht in het museum door BV 't Lanthuys, in de Museumshop op het Museumplein en op Schiphol in diverse winkels. Verder worden de producten gedistribueerd door Art Unlimited in Nederland en door distributeurs in de Verenigde Staten, Japan en Korea. Het beleid is erop gericht in de komende twee jaar ook in andere landen distributeurs te vinden die het brede assortiment willen aanbieden.
Merken	Naast de woordmerken Van Gogh en Vincent van Gogh is de merkportefeuille van het Van Gogh Museum in 2004 verder uitgebreid. De eerste licenties zijn verstrekt voor verschillende (waren)klassen in het Verre Oosten.
Beeldbank	Het Van Gogh Museum wil zoveel mogelijk Van Gogh-beelden van hoge kwaliteit verspreiden voor reproductiedoeleinden. Voor dat doel zijn in 2004 in opdracht van VGME veel afbeeldingen gedigitaliseerd, conform de protocollen voor kleur en formaat.

In 2004 zijn de contacten met de reiswereld aangehaald. Tevens is er meer nadruk gelegd op het voorverkopen van toegangskarten aan hotels en reisorganisaties. Voorverkoopkarten stimuleren het bezoek aan het museum omdat bezoekers dan niet in de rij voor de kassa hoeven te staan en met hun toegangskart meteen het museum in kunnen.

Reiswereld

37

De winkel op het Museumplein heeft helaas te lijden onder de werkzaamheden voor de verbouwing van het Rijksmuseum. Minder bezoekers passeerden de Museumshop ondanks de onverminderde inzet van de medewerkers en het feit dat er veel aandacht werd besteed aan etalage en producten.

Museumshop

Halverwege 2004 is de nieuwe algemeen directeur begonnen met zijn werkzaamheden. De administratie werd versterkt met een financieel administratief medewerker; de afdeling inkoop met een logistiek manager. Om de effectiviteit en efficiency van de organisatie te verhogen, is de overlegstructuur zodanig aangepast dat de afdelingen beter op elkaar inspelen.

Organisatie

Het aantal medewerkers is in 2004 min of meer stabiel gebleven. Eind december 2004 bedroeg het aantal personeelsleden 151 en het aantal fte 131,71. Het aantal medewerkers nam af met 5: de instroom bedroeg 19 medewerkers, zowel tijdelijk als vast, de uitstroom 24.

Arbobeleid Ziekteverzuim	Het terugdringen van het ziekteverzuim was in 2004 opnieuw een van de speerpunten uit het arbobeleid. Toch steeg het verzuimcijfer, voor de derde achtereenvolgende keer, ten opzichte van het jaar ervoor en kwam uit op 8,52%. Het hoge verzuimcijfer werd vooral veroorzaakt door het langdurig verzuim: 5,3%. Met name bij de afdeling Beveiliging is het verschil tussen de cijfers met en zonder langdurig verzuim opvallend: 13,91% versus 3,99 %.
RI&E	In 2004 is een Risico-inventarisatie en -evaluatie uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat er op het gebied van arbeidsomstandigheden al veel is bereikt in het Van Gogh Museum. Genoemd werden onder andere de voorlichting over ergonomisch verantwoord werken en het faciliteren van deze manier van werken, het beleid om ongewenste omgangsvormen te voorkomen en het bedrijfsnoodplan. In de rapportage werden ook aanbevelingen gedaan voor verbeteringen. De uitvoering hiervan is in 2004 gestart.
ICT	De afdeling ICT en het Facilitair Bedrijf hebben hard gewerkt aan de invoering van het in 2003 geselecteerde kassasysteem. Dit kassasysteem genereert uitvoerige managementinformatie op basis van de uitgegeven toegangskaarten. Verder zijn er voorbereidingen getroffen om in het voorjaar van 2005 te starten met <i>on line ticketing</i> .
Gebouw	Een belangrijke verbouwing in 2004 betrof de renovatie van het Atelier, dat een belangrijke functie vervult in een aantal programma's van de afdeling Educatie.
Beveiliging	In het afgelopen jaar zijn de beveiligingsmaatregelen in het museum verder aangescherpt. De museumtoegang is voorzien van detectiepoorten en er vindt visitatie plaats. De invoering van detectie en visitatie heeft een nieuwe dimensie toegevoegd aan de werkzaamheden van de medewerkers van de afdeling Beveiliging die zich bezighouden met de zaalbeveiliging.

Een belangrijk agendapunt in 2004 was de herziening van de Regeling Kinderopvang. De Ondernemingsraad stemde in december in met deze herziening, die op 1 januari 2005 is ingegaan. De regeling is geheel in overeenstemming met de eveneens op 1 januari in werking getreden Wet Kinderopvang.

Ondernemingsraad

De bezoekcijfers vanaf 1997

	Van Gogh Museum		Museum Mesdag
1997	1.018.681		16.454
1998	758.263	a.	11.446
1999	763.448	b.	8.513
2000	1.312.204		6.208
2001	1.276.309	c.	10.553
2002	1.592.771	d.	15.252
2003	1.341.586		12.515
2004	1.338.105		13.409
	a.	bezoekersaantal t/m 31 augustus 1998 (sluiting i.v.m. bouw nieuwe vleugel)	
	b.	bezoekersaantal vanaf 24 juni 1999 (heropening museum)	
	c.	de lichte daling houdt verband met de gebeurtenissen van 11 september 2001 in de USA	
	d.	tijdens de <i>Van Gogh & Gauguin</i> -tentoonstelling bezoekten 739.117 mensen het Van Gogh Museum	

* Aanwinsten

* Schilderijen

* Antoine Chintreuil (1814-1873), *Landschap bij zonsopgang*.
* Olieverf op doek, s 509 S/2004

* Tekeningen

* Maurice Denis (1870-1943), *Ontwerp voor de omslag
van het album 'Amour'*, 1898. Dekkende waterverf,
* d 1121 V/2004

* Vincent van Gogh (1853-1890), *Portret van Jozef Blok*,
* 1882. Potlood, waterverf, lithografisch krijt,
* F 993 / JH 254

* Paul Sérusier (1863-1927), *Einde van de dag*, 1898.
* Krijt, d 1122 V/2004

* Prenten

* George Auriol (1863-1938)
* *Het huiverende bos*. Lithografie, p 2447 S/2004
* *Het huiverende bos*. Lithografie, p 2448 S/2004

* Pierre Bonnard (1867-1947)
* *Koningin van de vreugde*, 1892. Lithografie, p 2439 V/2004
* *Avenue du Bois*, 1899. Lithografie, p 2440 V/2004
* *Avenue du Bois*, 1899. Lithografie, p 2441 V/2004
* *Straathoek*, 1899. Lithografie, p 2442 V/2004
* *Huis op de binnenplaats*, 1899. Lithografie, p 2443 V/2004
* *De brug*, 1899. Lithografie, p 2444 V/2004

* Eugène Carrière (1849-1906), *Puvis de Chavannes*.
* Lithografie, p 2445 V/2004

* Maurice Denis (1870-1943), *Douce vision*.
* Lithografie, p 2446 V/2004

Paul Gauguin (1848-1903)

VOLPINI-SERIE

Omslag, *Leda en de zwaan*, 1889. Ets, p 2437a V/2004

Tragedies van de zee, Bretagne, 1889. Ets, p 2437b V/2004

Tragedies van de zee, 1889. Ets, p 2437c V/2004

Bretonse baadsters, 1889. Ets, p 2437d V/2004

De krekels en de mieren, 1889. Ets, p 2437e V/2004

Herderlijk Martinique, 1889. Ets, p 2437f V/2004

De genietingen van Bretagne, 1889. Ets, p 2437g V/2004

Bretonse vrouwen aan het hek, 1889. Ets, p 2437h V/2004

De oude vrijsters van Arles, 1889. Ets, p 2437i V/2004

De wasvrouwen, 1889. Ets, p 2437j V/2004

Menselijke ellende, 1889. Ets, p 2437k V/2004

Tragedies van de zee, 1889. Ets, p 2438 V/2004

Gebr. E. & M. Cohen (uitgever), *Jozef Israëls*. Gravure, p 2432 S/2004

Jules Jacquemart (1837-1880), *Reisherinneringen*, 1862.

Ets, p 2436 S/2004

James Pitcairn-Knowles (1864-1914), *Het bad*, 1896.

Houtsnede, p 2450 V/2004

Jean-François Raffaëlli (1850-1924), *De vestingswerken*, 1907. Ets, p 2434 S/2004

Ker-Xavier Roussel (1867-1944), *L'Eplucheuse*, 1893.

Lithografie, p 2467 V/2004

Paul Sérusier (1863-1927)

Einde van de dag. Lithografie, p 2451 V/2004

Einde van de dag. Lithografie, p 2452 V/2004

Henri Toulouse-Lautrec (1864-1901),

Eldorado, Aristide Bruant in l'Eldorado, 1892. Lithografie, p 2435 S/2004

Edouard Vuillard (1868-1940),

Het middagdutje of het herstel, 1893. Lithografie, p 2453 V/2004

Het middagdutje of het herstel, 1893. Lithografie, p 2454 V/2004

De naaister. Lithografie, p 2455 V/2004

De naaister. Lithografie, p 2456 V/2004

De Tuilerieën, 1896. Lithografie, p 2457 V/2004

De dampartij. Lithografie, p 2458 V/2004

De dampartij (recto) en *De binnenplaats van de Rue des Batignolles* (verso), 1899. Lithografie, pastelkrijt, p 2459 V/2004

De avenue, 1899. Lithografie, p 2460 V/2004

Interieur met hanglamp. Lithografie, p 2461 V/2004

Op de Pont de l'Europe (recto) en *De twee schoonzusters* (verso). Lithografie, p 2462 V/2004

Op de Pont de l'Europe, 1899. Lithografie, p 2463 V/2004

Op de Pont de l'Europe. Lithografie, p 2464 V/2004

Op de Pont de l'Europe. Lithografie, p 2465 V/2004

De tuin voor het atelier, 1901. Lithografie, p 2466 V/2004

Van Gogh Museum

Charles-François Daubigny, *Villerville soleil couchant*, HWM 91

Odilon Redon, *Vase de fleurs sur fond bleu*, s 474 N/1996

Odilon Redon, *Le Bouddha*, s 465 N/1996

Franz von Stuck, *Gewonde Amazone*, s 442 M/1993

Lawrence Alma Tadema, *Rustende maenaden*, s 458 S/1996

Behandeling en documentatie

Lakdoosje Van Gogh, v 43 V/1962

Conserverende maatregelen

Emile Bernard, *Egyptische vrouwen*, b 7451 N/2004

Behandeling en documentatie

Kabinet van Theo van Gogh, v 93 V/1982

Museum Mesdag

Behandeling en documentatie

Charles-François Daubigny, *Marine Soleil couchant*, HWM 89.

Atelier A. Roorda Boersma-Pappenheim (Rotterdam)

Behandeling en documentatie

Charles-François Daubigny, *Parc à moutons*, HWM 100.

Marion Bosc (Amsterdam), uitgevoerd in depot Van Gogh Museum.

* Voor de in januari 2004 reeds lopende bruiklenen zie
* Jaarverslag 2003.

*** Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Brussel***** Fernand Khnopff**

* 15.01.2004 - 02.05.2004

* Fernand Khnopff, *Portret van Achille Lermiaux*, d 911 M/1989

*** Wallraf-Richartz Museum, Keulen***** Johan Bartold Jongkind**

* 06.02.2004 - 08.05.2004

* Johan Barthold Jongkind, *De pier van Honfleur*, s 460 V/1996

*** Philadelphia Museum of Art, Philadelphia***** Manet and the sea**

* 15.02.2004 - 30.05.2004

* Edouard Manet, *De pier van Boulogne-sur-Mer*, s 507 S/2002

*** Nationalmuseum, Stockholm***** False & Genuine**

* 26.02.2004 - 23.05.2004

* Louis van Rijssel, *Portret van een oude vrouw*, s 376 V/1982

*** Museum Jan Cunen, Oss***** Jacob Maris. Ik denk in mijn materie**

* 07.03.2004 - 12.05.2004

* Jacob Maris, *Molen*, hwm 190

* Jacob Maris, *Dienstmeisje*, hwm 192

*** Virginia Museum of Art in Richmond, Virginia***** Van Gogh and Gauguin**

* 27.03.2004 - 13.06.2004

* Vincent van Gogh, *Een op zijn rug liggende krab*, s 124 V/1962

* Vincent van Gogh, *De schovenbinder (naar Millet)*, s 173 V/1962

Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam

Breitners Amsterdam

09.04.2004 – 05.09.2004

George Hendrik Breitner, *Twee Amsterdamse meiden*, d 1005 M/1990

Nagoya City Art Museum, Nagoya,

Millet, Van Gogh and the Barbizon artists

16.04.2004 – 13.06.2004

Vincent van Gogh, *Schovenbindende boerin*, d 178 V/1962

Vincent van Gogh, *Spitter*, d 381 V/1962

Vincent van Gogh, *De schapenscheerster (naar Millet)*, s 42 V/1962

Vincent van Gogh, *Landschap met konijnen*, s 99 V/1962

Vincent van Gogh, *Landschap met fabrieken bij maanlicht*, s 133 M/1970

Vincent van Gogh, *De houthakker (naar Millet)*, s 170 V/1962

Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung, München

Eine neue Kunst? Eine andere Natur!

01.05.2004 – 18.07.2004

Gustave Courbet, *Slapend meisje*, hwm 74

Singer Museum, Laren

Schildersdorpen in Nederland 1840-1940

23.05.2004 – 02.09.2004

Willem Roelofs, *Plassen bij Kortenhoef*, hwm 281

Art Institute of Chicago, Chicago

Seurat and the making of 'La Grande Jatte'

16.06.2004 – 19.09.2004

Georges Seurat, *De Seine bij Courbevoie*, s 489 S/1998

Iwate Prefectural Museum of Art, Morioka

Millet, Van Gogh and the Barbizon Artists

22.06.2004 – 15.08.2004

Vincent van Gogh, *Naaiende vrouw*, d 4 V/1962

Vincent van Gogh, *Spitter*, d 118 V/1962

Vincent van Gogh, *De schapenscheerster (naar Millet)*, s 42 V/1962

Vincent van Gogh, *Landschap met konijnen*, s 99 V/1962

Vincent van Gogh, *Landschap met fabrieken bij maanlicht*, s 133 M/1970

Vincent van Gogh, *De houthakker (naar Millet)*, s 170 V/1962

Hiroshima Museum of Art, Hiroshima

Millet, Van Gogh and the Barbizon artists

24.08.2004 – 17.10.2004

Vincent van Gogh, *Aardappelrooiende boerin*, d 109 V/1962

Vincent van Gogh, *Twee zaaiers*, d 202 V/1962

Vincent van Gogh, *De schapenscheerster (naar Millet)*, s 42 V/1962

Vincent van Gogh, *Landschap met konijnen*, s 99 V/1962

Vincent van Gogh, *Landschap met fabrieken bij maanlicht*, s 133 M/1970

Vincent van Gogh, *De houthakker (naar Millet)*, s 170 V/1962

Fondation Gl. Holtegaard Breda-Fonden, Holte

Le symbolisme idéaliste en France

05.09.2004 – 07.11.2004

Odilon Redon, *Jonge vrouw in een bos*, d 1056 N/1996

Odilon Redon, *Profil de Femme /Le printemps /Les pavots noirs*, d 1060 N/1996

Louisiana Museum of Modern Art, Humlebaek
The Flower as Image - from Monet to Jeff Koons
 10.09.2004 – 16.01.2005

Vincent van Gogh, *Flesje met bloemen*, s 182 V/1962

Museum de Zwarte Tulp, Lisse
Tulp, beeldmerk van Turkije en Nederland
 10.09.2004 - 13.02.2005

Onbekend, *Tegel*, hwm 372a

Noordbrabants Museum, Den Bosch
Fata Morgana
 25.09.2004 – 09.01.2005

Marius Bauer, *De harem garde*, hwm 17

Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid
Gauguin and the origins of Symbolism
 28.09.2004 – 09.01.2005

Meijer Isaac de Haan, *Zelfportret*, s 249 B/2002

Paul Gauguin, *Studie voor 'Vrouw in het hooi'*, d 682 V/1962

Vincent van Gogh, *De stoel van Gauguin*, s 48 V/1962

Stedelijk Museum, Amsterdam
Willem Sandberg
 30.09.2004 – 13.02.2005

Alexej von Jawlensky, *Landschap*, s 196 B/1999

Edgar Degas, *De tobbe*, v 148 B/1996

Edouard Vuillard, *Studie van Mme J. Trarieux en dochters*,
 s 199 B/1999

Paul Cézanne, *De berg Sainte-Victoire*, s 237 B/2001

Pierre Bonnard, *L'Estérel*, s 198 B/1999

Museo Nacional de Arte, Mexico City
The Symbolist movement

25.11.2004 - 25.04.2005

Pierre Puvis de Chavannes, *De heilige Genoveva als kind in gebed*, s 438 M/1993

Palazzina Promotrice delle belle Arti, Turin
Gli impressionisti e la neve
 27.11.2004 - 25.04.2005

Paul Gauguin, *Parijs in de winter*, s 223 V/1962

Edouard Vuillard (1868-1940), grafiek uit het Van Gogh Museum (prentenkabinet)

3 oktober 2003 – 11 januari 2004

Op zoek naar Van Gogh: foto's van Vincent van de Wijngaard

7 november 2003 – 8 februari 2004

La Scala. De opera en de Oriënt, 1780-1930

7 november 2003 – 8 februari 2004

Van Kirchner tot Beckmann. Expressionistische tekeningen en prenten uit de Hamburger Kunsthalle

7 november 2003 – 8 februari 2004

Nieuwe aanwinst: Gustave Caillebotte, *Uitzicht vanaf een balkon*, 1880 (prentenkabinet NV*)

13 november 2003 – 8 februari 2004

Van Gogh en Tersteeg (prentenkabinet RG*)

22 januari – 4 maart 2004

Japanse prenten (prentenkabinet RG)

23 januari – 3 maart 2004

Dante Gabriel Rossetti

27 februari – 6 juni 2004

De boekenkast van Vincent (prentenkabinet RG)

10 maart - 27 juni 2004

Vergeet me niet! Fotografie en herinnering

26 maart – 6 juni 2004

Edouard Manet. Impressies van de zee

18 juni – 26 september 2004 (verlengd tot 10 oktober 2004)

Van Gogh en de zee (prentenkabinet NV)

18 juni – 26 september 2004

Nieuwe aanwinst: de *Volpini*-serie van Paul Gauguin

30 september 2004 – 15 januari 2005

L'Art Nouveau. La Maison Bing

26 november 2004 – 27 februari 2005

Van Gogh koopt bij Bing (prentenkabinet NV)

26 november 2004 – 27 februari 2005

Presentaties in wisselvitrine Rietveldgebouw

Doorgelicht! Hergebruik van schilderijen

12 december 2003 – 5 september 2004

Schilderijen verwelken als bloemen

13 oktober 2004– 29 mei 2005

*NV = Nieuwe vleugel

*RG = Rietveldgebouw

**Van Gogh Museum
Museum Mesdag**

Van Gogh Museum Journal 2003

John Leighton, Sjaar van Heugten, Rachel Esner, Chris Stolwijk, Leo Jansen (red.), Van Gogh Museum, wetenschappelijk jaarboek, Engelstalig, januari 2004. Thema: Van Gogh – Gauguin, verslaglegging van recent onderzoek. Distributie: Waanders Uitgevers

Dante Gabriel Rossetti

Elizabeth Prettejohn, Julian Treuherz, Edwin Becker, Van Gogh Museum/The Walker/Waanders Uitgevers, 2004. Tentoonstellingscatalogus in Nederlands en Engels. Co-editie: Thames and Hudson, London/New York

Dante Gabriel Rossetti, Sonnetten

vertaald door Ike Cialona, Athenaeum, Polak en Van Gennep i.s.m. Van Gogh Museum, 2004.

Forget me not. Photography and remembrance

Geoffrey Batchen, met een voorwoord van Andreas Blühm, Van Gogh Museum/Princeton Architectural Press, 2004. Tentoonstellingscatalogus in Engels.

Manet and the Sea

Juliet Wilson-Bareau, John Zarobell, John Leighton e.a., Philadelphia Museum of Art/The Art Institute Chicago/Van Gogh Museum, 2003. Tentoonstellingscatalogus in Engels. Distributie: Yale University Press

Edouard Manet. Impressies van de zee

John Leighton, Van Gogh Museum/Mercatorfonds 2004. Tentoonstellingspublicatie in Nederlands, Engels, Frans en Duits.

De oorsprong van L'Art Nouveau. Het Bing imperium

Gabriel P. Weisberg, Edwin Becker, Evelyne Possémé (red.), Van Gogh Museum/Mercatorfonds, 2004. Tentoonstellingscatalogus in Nederlands, Engels, Frans, Duits en Spaans.

Co-edities: Amsterdam University Press, Amsterdam; Belser Verlag, Stuttgart; Lunewerg editores, Madrid; Cornell University Press, Ithaca NY; Vilo, Parijs

Museum Mesdag

Strandleven

Maartje de Haan, Terra, 2004. Tentoonstellingspublicatie in Nederlands.

27 februari 2004

Mode geïnspireerd door Rossetti. Foto's, kleding, haar en make-up. Dress code: Rossetti!

5 maart 2004

Boekpresentatie: *Dante Gabriel Rossetti. Sonnetten*, bundel met sonnetten van kunstenaar én dichter Rossetti i.s.m. Athenaeum, Polak en Van Gennep. Met voordrachten op zaal.

12 maart 2004

Boekenweek: boekpresentatie van *Hier viel Van Gogh flauw*, Franse dagboeknotities van A.F.Th. van der Heijden. M.m.v. Anna Tilroe (*NRC Handelsblad*).

19 maart 2004

Boekenweek: lezing *Een bevlogene lezer - Van Gogh en de literatuur* door Wouter van der Veen. Met boekenmarkt.

26 maart 2004

Lezing over Rossetti door Edwin Becker (Van Gogh Museum). Tevens een ontvangst met lezing over de fototentoonstelling *Vergeet me niet!*

2 april 2004

Lezing over de *femmes fatales* van Rossetti door Patty Wageman (samensteller van de expositie *Fatale Vrouwen* in het Groninger Museum).

9 april 2004

Goede Vrijdag. Rondleiding langs de religieuze werken van Van Gogh door Louis van Tilborgh (Van Gogh Museum).

16 april 2004

Kunsthistorica Elizabeth Prettejohn over Rossetti's kunstenaarsgroep de Prerafaëlieten. Engelstalig.

23 april 2004

Lezing over Dante, Rossetti's favoriete schrijver en naamgenoot. Door José van der Helm (Universiteit van Utrecht).

30 april 2004

Koninginnedag, geen programma

7 mei 2004

Rondleiding bij fototentoonstelling *Vergeet me niet!* door medesamensteller Andreas Blühm (Van Gogh Museum). Laat u portretteren: bezoekers konden zich laten fotograferen waarna de foto werd verwerkt in een button of boekenlegger.

14 mei 2004

Een avond over foto's in het interieur, met de bijzondere kussens, rolgordijnen, schilderijen en lampen van My Favourite.

21 mei 2004

De seksuele revolutie van Rossetti. Lezing van Gilles Weynes (Rijksuniversiteit Gent) over de wijze waarop de schilderijen en sonnetten van Rossetti in strijd waren met de Victoriaanse levensstijl. Rondleiding door Edwin Becker (Van Gogh Museum).

28 mei 2004

Striptekenaar Hanco Kolk vertelde over de tekeningen die hij maakte voor de tentoonstelling *Rossetti*.

4 juni 2004

Ton Teerling ging op deze avond in op zijn vak als geur- en smaakpsycholoog. Hij voorzag de Rossetti-tentoonstelling van subtiele geuren.

11 juni 2004

Restaurator René Boitelle (Van Gogh Museum) vertelde over bevindingen en ontdekkingen bij het restaureren van schilderijen van Van Gogh.

18 juni 2004

Feestelijke avond ter gelegenheid van de Manet-expositie, met zeemanskoor de *Noszélie Singers* en haringhappen. Tevens een Engelstalige lezing door Manet-expert Juliet Wilson-Bareau: *Introduction to the Manet exhibition*.

25 juni 2004

Geinspireerd door het schilderij *Stilleven met vis* van Edouard Manet maakte kookgek Joop Braakhekke gerechten met vis. Met live muziek van de 4Tuoze Matroze.

2 juli 2004

Maritiem fotograaf Bert Scheijgrond vertelde naar aanleiding van de tentoonstelling *Edouard Manet. Impressies van de zee* over zijn vak en liet zijn impressies van de zee zien.

9 juli 2004

Tour de France: Literatuur, kunst, poëzie of filosofie? Een Franse avond in samenwerking met Maison Descartes. Met o.a. een rondleiding langs de mooiste Franse werken uit het museum.

16 juli 2004

Tour de France: Fotografie. Fotograaf Vincent van de Wijngaard volgde het levenspad van Vincent van Gogh en deed hiervan verslag. Tevens een rondleiding langs de mooiste Franse werken uit het museum.

23 juli 2004

Tour de France: Wijnproeverij. Zowel de wielertour als Vincents tour door Frankrijk werd per wijnstreek behandeld en geproefd! Ook: een rondleiding langs de mooiste Franse werken uit het museum.

30 juli 2004

Oud-programmamaker van de NOS en voorzitter van Stichting Zeil-trophy ('de Connie van Rietschoten Trofee') Frans van Dusschoten toonde fragmenten uit zijn tv-serie *Maritiem Nederland*.

6 augustus 2004

Summerschool. *Facetten van het Impressionisme I: Manet en het Impressionisme in Nederland*. Lezing door Benno Tempel, tentoonstellingsmaker van de Kunsthal Rotterdam.

13 augustus 2004

Summerschool. *Facetten van het Impressionisme II: Vrouwen van de straat, een onderwerp van het Nederlands Impressionisme*. Lezing door Benno Tempel, tentoonstellingsmaker van de Kunsthal Rotterdam.

20 augustus 2004

Summerschool. *Facetten van het Impressionisme III: De stadsimpressionisten Breitner en Israëls*. Lezing door Teio Meedendorp, onderzoeker bij het Kröller-Müller Museum.

27 augustus 2004

Summerschool. *Facetten van het Impressionisme IV: De techniek van de 'impressie'*. Lezing door Teio Meedendorp, onderzoeker bij het Kröller-Müller Museum.

3 september 2004

Kleurreconstructies. Roy Berns van het Munsell Color Science Laboratory toonde hoe onderzoek wordt verricht naar verkleurde schilderijen. Engelstalig.

Agnieszka Juszcack (Van Gogh Musuem) gaf een rondleiding door de expositie *Van Gogh en de zee*.

10 september 2004

Manet en Monet. John Leighton (Van Gogh Museum) vertelde over de artistieke uitwisseling tussen deze twee grote negentiende-eeuwse kunstenaars.

17 september 2004

Sail 2005. Joke Wittenberg, directeur van de Stichting Sail Amsterdam, blikte vooruit op het programma van dit grootsse zeilevenement.

24 september 2004

De Koninklijke Marine op bezoek. Voordrachten door Annette de Wit (Marinemuseum), CDRE A.van Koningsbrugge en R.E. Harte (Nederlandse Marine) over de Marine ten tijde van Van Gogh en een hedendaagse impressie van de Koninklijke Marine. Met optreden van het Strijkje van de Marinierskapel.

1 oktober 2004

De Van Gogh brieven. Hans Lujten (Van Gogh Museum) gaf een lezing over het thema liefde in de brieven van Van Gogh.

8 oktober 2004

Scheepvaart & Interieur. Schrijver en kunstenaar Arne Zuidhoek toonde de fascinerende creaties van kunstenaars en ontwerpers aan boord van passagiersschepen.

15 oktober 2004

Kunstcafé. In de eerste editie van dit maandelijks terugkerende evenement was er aandacht voor de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst 2004.

22 oktober 2004

De zonnebloem. In samenwerking met het tuintijdschrift Groei & Bloei georganiseerde avond met tentoonstelling van zonnebloemcreaties en een voordracht over de vele aspecten van de zonnebloem.

29 oktober 2004

De Bongercollectie. Kunsthistoricus Fred Leeman en Jan Gorm Madsen (Van Gogh Museum) vertelden over de door het Van Gogh Museum beheerde collectie van Andries Bonger (1861–1934).

5 november 2004

Compilatie van eerder opgenomen video-interviews met o.a. Marina Abramovic, Karel Appel, David Bade, Erzsébet Baerveldt, Marc Mulders en Toon Verhoef.

12 november 2004

Schilderijen verwelken als bloemen. Ella Hendriks (Van Gogh Museum) gaf een toelichting bij de presentatie over de verkleuring in de schilderijen en tekeningen van Van Gogh.

19 november 2004

Kunstcafé. Over kunstgerelateerde documentaires van het Internationaal Documentaire Festival Amsterdam (IDFA.)

26 november 2004

Hollands licht. Documentaire.

* **Activiteiten medewerkers**

* Nevenfuncties

3 december 2004

De Van Gogh brieven. Wolter Aalders toonde fragmenten van zijn DVD *Vincent Passion*, waarin de brieven van Vincent van Gogh centraal staan.

10 december 2004

Tussen Kunst & Kitsch. De experts Klaas Akkerman en Frans Leidelmeijer beoordeelden en taxeerden sieraden en objecten uit de Art Nouveau stijlperiode.

17 december 2004

Kunstcafé. Te gast waren kunstschilder Marc Mulders en ontwerper Joris Laarman (Droog design). Tevens een column door dominee/hoogleraar Anton Wessels en live muziek van Joeri de Graaf, Fulvia Di Domenico en Tim Brandsen.

24 en 31 december 2004

Geen programma.

* Caroline Breunesse

- * • bestuurslid sectie Publiek en Presentatie, Nederlandse Museumvereniging (NMV)

* Maartje de Haan

- * • bestuurslid museumplatform Den Haag
- * • voorzitter Stichting Kunsthistorisch en Geschiedkundige Projecten (SKGP)
- * • voorzitter Stichting Den Haag in Beeld

* Ella Hendriks

- * • lid van de adviescommissie voor de behandeling van Picasso's *Femme nue devant le jardin* (SKRA/Stedelijk Museum)
- * • deelname aan het De Mayerne-project
- * • deelname aan het Rode Lak-project, een samenwerkingsverband van ICN, Courtauld Institute en National Gallery Londen, waarin onderzoek wordt gedaan naar de rode lakpigmenten in door Van Gogh gebruikte verven

* Leo Jansen

- * • begeleiding van de dissertatie van Wouter van der Veen (Universiteit Utrecht)
- * • redactielid van het *Van Gogh Museum Journal*
- * • bestuurslid van de Stichting Willem Witsen en lid van de projectgroep die de uitgave van de volledige Willem Witsen-correspondentie voorbereidt

* Agnieszka Juszcak

- * • correspondent van het kunstblad *Art & Business* (Polen)

* Activiteiten medewerkers

* Publicaties

John Leighton, 'Breitners Amsterdam', Amsterdams Historisch Museum, 8 april 2004.

John Leighton, 'Preserving a Cultural Mission in the Era of Mass Tourism. The Van Gogh Museum as a Case Study'. Conferentie 'Maintaining Purpose: Creating and Preserving Art and Culture in the 21st Century', New York, 5 juni 2004.

John Leighton, 'Manet-Monet', Van Gogh Museum, 10 september 2004.

John Leighton, 'Vincent van Gogh in the Van Gogh Museum', Insinger de Beaufort, Amsterdam, 7 oktober 2004.

John Leighton, 'Between Genius and Madness: presenting the real Vincent van Gogh', Sir William Gilles Lecture, Royal Scottish Academy Edinburgh, 4 november 2004.

Hans Luijten, 'Van Gogh en de liefde', Amsterdam, Van Gogh Museum, oktober 2004.

Jan Gorm Madsen, 'De Bongercollectie: werken van Odilon Redon en Emile Bernard', Amsterdam, Van Gogh Museum, 29 oktober 2004.

Chris Stolwijk, 'Jacob Maris en de kunstmarkt', Oss, Jan Cunen Museum, 23 april 2004.

Chris Stolwijk, 'Tien meter doek en een paar tubes.' De atelierpraktijk van Van Gogh en zijn tijdgenoten', Utrecht, Onderzoekschool Kunstgeschiedenis, 29 oktober 2004.

Berber Vinckemöller, presentatie tijdens de GRAS-conferentie over musea en het vmbo, 15 september 2004.

* Edwin Becker, redactie en tekstbijdrage 'Les Salons de L'Art Nouveau' voor catalogus *De oorsprong van L'Art Nouveau. Het Bing imperium*, Gabriel P. Weisberg, Edwin Becker en Evelyne Possémé (red.), Van Gogh Museum/Mercatorfonds 2004.

* Edwin Becker, introductie voor catalogus *Henri Evenepoel, sur le vif*, Galerie 't Kint de Roodenbeke, Brussel, 2004.

* Edwin Becker, 'Siegfried Bing et la naissance de L'Art Nouveau', *L'Estampille (l'objet d'art)*, no. 397, december 2004.

* Ella Hendriks, recensie van A.Callen, *The Art of Impressionism; Painting techniques and the making of modernity* (Yale, 2000), in: *IIC Studies in Conservation*, 49 (2004) 1.

* Ella Hendriks en Muriel Geldof, 'Van Gogh's Antwerp and Paris picture supports (1885-1888); recreating choices', *Art Matters; Netherlands Technical Studies in Art 2* (2004), pp. 39-74.

* Sjaar van Heugten, 'Van Gogh, the Barbizon Masters and the peasant painter tradition. A summary', in: tent. cat. *Van Gogh, Millet and The Barbizon Artists*, Nagoya (Nagoya City Art Museum), 2004, pp. 15-23).

* Leo Jansen, Hans Luijten en Nienke Bakker, 'Self-portrait between the lines. A newly discovered letter from Vincent van Gogh to H.G. Tersteeg', *Van Gogh Museum Journal 2003*, pp. 98-111.

* Leo Jansen, Hans Luijten en Erik Fokke, 'The illness of Vincent van Gogh. A previously unknown diagnosis', *Van Gogh Museum Journal 2003*, pp. 112-119.

* Activiteiten medewerkers

* Overig

Agnieszka Juszcak, 'Waar blijft de McKrokot? Hermitage aan de Amstel moet transcultureel zijn', *De Groene Amsterdammer* 15 (10 april 2004).

John Leighton, 'Claude Monet', in: tent.cat. *Manet and the Sea*, Juliet Wilson Bareau e.a., Art Institute of Chicago, Philadelphia Museum of Art, Van Gogh Museum, 2003/2004.

John Leighton, *Edouard Manet. Impressies van de zee*, Van Gogh Museum/Mercatorfonds, 2004.

Hans Luijten en Leo Jansen, 'Als de klimop tegen de muren. De grenzen bij het annoteren van de correspondentie van Vincent van Gogh', in: *Epistolaria. Tekstgenetische studies*. Antwerp 2003, pp. 27-48. [Ook digitaal op <http://www.kantl.be/ctb/pub/epistolaria/luijtenjansen.htm>].

Chris Stolwijk, 'Jacob Maris en de kunstmarkt, 1860-1940', in: tent.cat. *Jacob Maris 1836-1899*, Marjan van Heteren (red.), Haarlem (Teylers Museum) & Oss (Jan Cunen Museum) 2003-2004, pp. 57-68.

Chris Stolwijk, 'Symposium Van Gogh–Gauguin: introduction', *Van Gogh Museum Journal* 2003, pp. 9-10.

Chris Stolwijk, 'De kunstwereld, c. 1820-1880', *Dordrechts Museum Bulletin* 29 (2004) 2, pp. 40-43.

Anita Vriend, 'Richtlijn calamiteitenplanning. Een handreiking voor kunstbibliotheken', *Cr, interdisciplinair tijdschrift voor conservering en restauratie* 5 (2004) 3, pp. 38-43.

* Andreas Blühm

* • Workshop Museum of Learning, Institute of Education, University of London, 22 januari 2004

* • Avondontvangst VIACOM in het Van Gogh Museum, podiumdiscussie met André Platteel, 8 juli 2004

* • Van Gogh Museum workshop 'Human Logistics', 27 september 2004.

* Caroline Breunese

* • Organisatie studiedag Nederlandse Museumvereniging 'De E van Echt of van Elektronisch?' over het gebruik van elektronische media in musea, 11 oktober 2004. Locatie: Zuiderzeemuseum Enkhuizen.

* John Leighton

* • Co-voorzitter Manet symposium, Philadelphia Museum of Art, Philadelphia, 18 en 19 april 2004

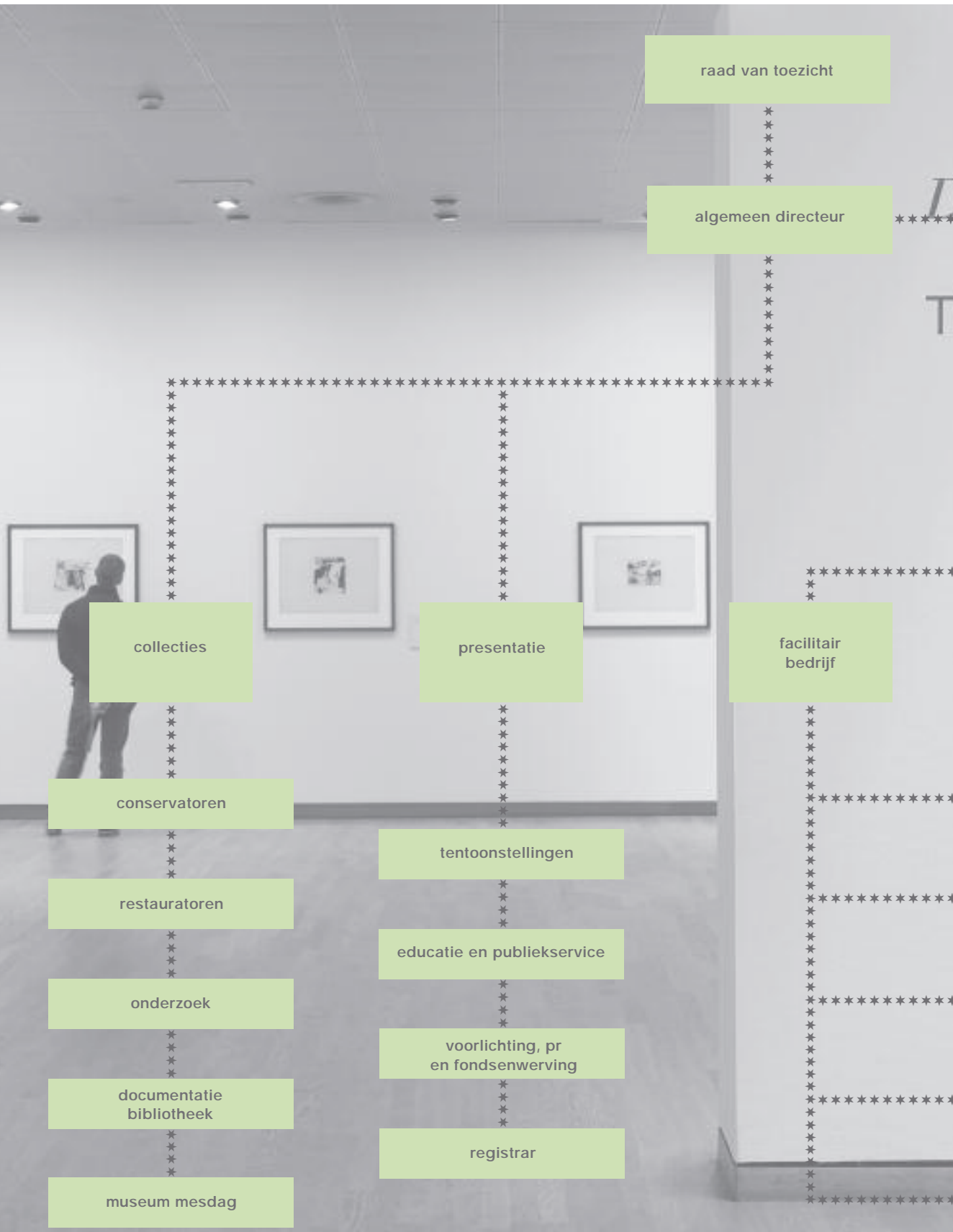
* • Co-voorzitter symposium 'The End of Impressionism?', School of Arts, Culture and Environment, University of Edinburgh, 24-26 juni 2004 en Van Gogh Museum, 10 december 2004.

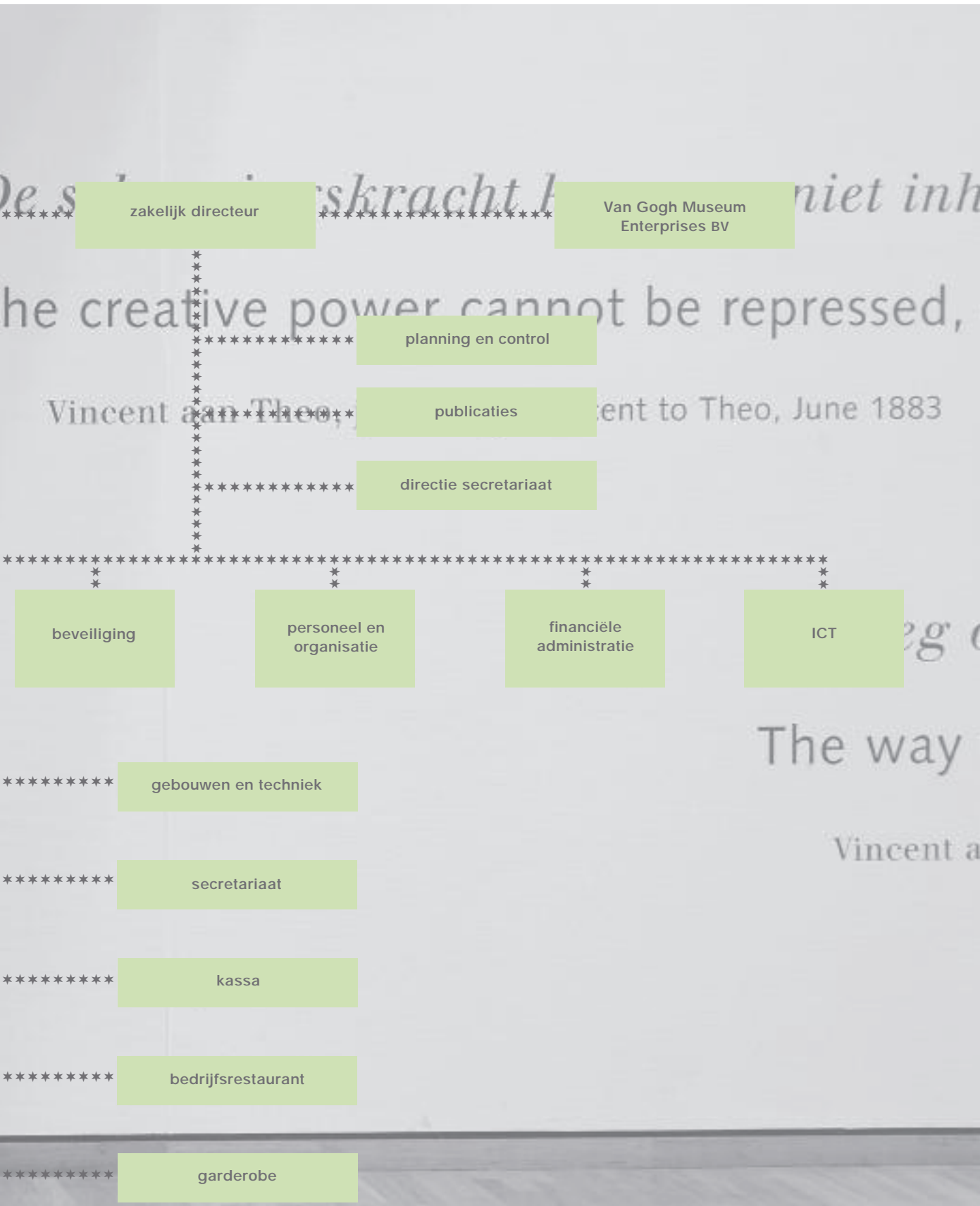
* Aukje Vergeest

* • Gastcollege aan de Universiteit van Amsterdam over publieksgericht schrijven, 2 april 2004.

* Heidi Vandamme

* • Organisatie rondetafelbijeenkomst Nederlandse Museum Vereniging 'Omgaan met de Media', 12 november 2004, Museum voor Communicatie, Den Haag.

zakelijk directeur

Van Gogh Museum Enterprises BV

planning en control

publicaties

directie secretariaat

beveiliging

personeel en organisatie

financiële administratie

ICT

gebouwen en techniek

secretariaat

kassa

bedrijfsrestaurant

garderobe

Raad van Toezicht

P. Winsemius, *Voorzitter t/m 31 augustus*

E. Kist, *Voorzitter per 1 september*

A. van Es, *Lid per 1 juni*

K. Lee-Reid, *Lid*

J.M.M. van der Ven, *Lid*

P. Schnabel, *Lid*

Directie

J.M.N. Leighton, *Directeur*

R.T. Kervezee, *Zakelijk Directeur*

S.C.X. Bogman, *Manager Publicaties*

M.T. Blok, *Directiesecretaresse*

E. Bloeme, *Directiesecretaresse*

M.A. de Vries, *Controller*

A.F.M. Hoofwijk, *Beleidsadviseur Beveiliging per 15 mei*

Collecties

G.P.L. van Heugten, *Hoofd Collecties*

C.W.M. Stolwijk, *Hoofd Onderzoek*

E.S. Hoofwijk-de Jong, *Secretaresse Collecties*

Conservatoren

J.L. van Tilborgh, *Conservator schilderijen*

M. Vellekoop, *Conservator tekeningen*

J.G. Madsen, *Assistent conservator*

Onderzoek

L.A.M. Jansen, *Wetenschappelijk medewerker*

J.C.A. Luijten, *Wetenschappelijk medewerker*

N.K. Bakker, *Wetenschappelijk projectmedewerker*

R.H.D.E. Zwikker, *Wetenschappelijk projectmedewerker*

Restauratie

E. Hendriks, *Hoofd Restauratie*

R.J.M.O. Boitelle, *Restaurator*

F.C. Stive, *Depotbeheerder/Hoofd Conserveringsmedewerker*

A.P.M. Nikken, *Conserveringsmedewerker/Technisch medewerker*

S. Taal, *Conserveringsmedewerker*

Documentatie / bibliotheek

M.F.T.M. Hageman, *Documentalist*

S.J. Pabst, *Documentalist*

A.C.G. Vriend, *Bibliothecaris*

P. Schuil, *Assistent Bibliothecaris*

Presentatie

A.R.W. Blühm, *Hoofd Presentatie*

A.H. Kok, *Management Assistent*

Tentoonstellingen

E.M.T. Becker, *Conservator tentoonstellingen*

K.E.M.B. Schiermeier, *Gastconservator per 1 september*

Registrar

A.P. Tiersma-Noordermeer, *Senior Registrar*

M.M. Kilburn, *Registrar*

S. Verboven, *Registrar*

Educatie & Publieksservice

C.P.J. Breunese, *Hoofd Educatie en Publieksservice*

M.J. Baarspul, *Medewerker Educatie en Publieksservice*
24 februari t/m 31 mei

A. Vergeest, *Medewerker Educatie en Publieksservice*

M.M.E. Verhoeven, *Medewerker Educatie en Internet*

B.S. Vinckemöller, *Medewerker Educatie en Onderwijs*

C.G.M. Brinkman, *Secretaresse Educatie & Publieksservice*

A.W.H.A. Maussen, *Programmeur/Coördinator Vrijdagavonden*
per 26 januari

P.N. de Meij, *Coördinator Van Gogh Museumbus*
per 1 augustus

VMBO-Project GRAS

D.E.C. Ott de Vries-Jonkers, *Coördinator VMBO*

R.A. Verheul-Goossens, *Coördinator VMBO*

Informatiebalie

Y. Kuhfus, *1e Medewerker infobalie*

C. Di Gazar, *Medewerker infobalie*

J.A. Goes, *Medewerker infobalie*

H.A.E. Honig, *Medewerker informatiebalie 17 juni t/m 31 oktober*

Y.M.S. Hovius, *Medewerker infobalie*

Y. Kuijper, *Medewerker infobalie*

J. Prinsen, *Medewerker infobalie*

S.M. Speelman, *Medewerker infobalie*

Museumdocent

A.E.M. Bosman, *Museumdocent 16 februari t/m 30 juni*

I.A. de Bruijne, *Museumdocent t/m 30 september*

E.E. Jansen, *Museumdocent*

L. Leerkotte, *Museumdocent t/m 29 september*

H.S. Naterop, *Museumdocent per 16 februari*

D. Schreurs, *Museumdocent*

R.E. Stijntjes, *Museumdocent per 1 september*

A.R. Voogd, *Museumdocent per 1 november*

Voorlichting, PR & Fondsenwerving

M.J.I. Norbart, *Hoofd Voorlichting, PR en fondsenwerving*

A.C. van Dam, *Medewerker Voorlichting, PR & fondsenwerving*

S. Beukers, *Assistent Voorlichting, PR & fondsenwerving*

H.G.A. Vandamme, *Senior persvoorlichter/ Plaatsvervangend Hoofd Voorlichting, PR en fondsenwerving per juli 2004*

M. Wolff, *Assistent persvoorlichting per 29 januari*

Financiën

A.J.M. van der Kroft, *Hoofd Financiële Administratie*

M.A. Salarbux, *1e Boekhoudkundig medewerker*

M.H.M. Zwart, *Boekhoudkundig Medewerker 1 januari t/m 14 november*

I.M. Lambregts, *Boekhoudkundig Medewerker per 1 september*

Personeel & Organisatie

G. Sijlbing, *Hoofd Personeel & Organisatie*

M. Boerma, *Personeelsadviseur/ Arbo-Coördinator t/m 31 mei*

N. Bakker, *Personeelsadviseur*

E. Spijkers, *Personeels- en Salarisadministrateur*

M.J. Blankman, *Assistent Personeel & Organisatie*

ICT

C. Mennink, *Hoofd ICT*

J. van Aalderen, *Systeembeheerder*

J. Worrell, *Systeembeheerder*

Beveiliging

A.F.M. Hoofwijk, *Hoofd Beveiliging t/m 14 mei*

A. van Os, *Hoofd Beveiliging ad interim per 15 mei*

G.J.N. Veen, *Stafffunctionaris Beveiliging*

W.B. Jacket, *Coördinator Beveiliging*

A.R. den Ouden, *Coördinator Beveiliging*

M.F. Thijm, *Coördinator Beveiliging per 2 juni*

Receptie

W.J.H. van der Made, *Receptionist*

F.W.N. Vos, *Receptionist*

A.M.A. van Zoeren, *Receptionist*

Centrale Meldkamer

A. van Biezen, *Centralist t/m 31 maart*

F.J. van den Berg, *Centralist per 1 juni*

K.A. Blinker, *Centralist*

M. de Boer, *Centralist*

H.H.F. van den Bos, *Centralist*

M. Bouanan, *Centralist*
 L.H. ten Brink, *Centralist*
 F.W.M. Hilgevoord, *Centralist*
 R.E. Rozet, *Centralist*
 L. Sniijders, *Centralist*
 M.F. Thijm, *Centralist t/m 1 juni*
 P.J. Zaal, *Centralist*
 P.A. Zeldenrust, *Centralist*
 H.R. van der Zwaan, *Centralist*

Zaalbeveiliging

R. Adhin, *Beveiligingsmedewerker*
 E.F. Akiem, *Beveiligingsmedewerker*
 M.P. Aramaké, *Beveiligingsmedewerker*
 A.C. Baak, *Beveiligingsmedewerker*
 A. Ben Salah, *Beveiligingsmedewerker*
 C.W. Blonk, *Beveiligingsmedewerker*
 N. de Boer, *Beveiligingsmedewerker*
 E.A. Boeren, *Beveiligingsmedewerker*
 H. Buma, *Beveiligingsmedewerker t/m 31 juli*
 E. Choukroun, *Beveiligingsmedewerker*
 K.L. van Dalen, *Beveiligingsmedewerker*
 R.J. Dingen, *Beveiligingsmedewerker*
 Y. Döbelman, *Beveiligingsmedewerker*
 T.G. Doesburg, *Beveiligingsmedewerker*
 A.M. Ebrahim, *Beveiligingsmedewerker*
 J.W. de Jong, *Beveiligingsmedewerker*
 M.V. Keek, *Beveiligingsmedewerker*
 F.H. Labelij, *Beveiligingsmedewerker*
 F.E. Lemaire, *Beveiligingsmedewerker*
 M.J.W. Mohr-Robbers, *Beveiligingsmedewerker t/m 31 mei*
 I.J. Overtoom-van Berkel, *Beveiligingsmedewerker*
 A.J.A. de Ridder, *Beveiligingsmedewerker*
 D.C. Rosculet, *Beveiligingsmedewerker*

H.B. de Ruijter, *Beveiligingsmedewerker*
 E. Schuurman, *Beveiligingsmedewerker*
 S. Tielman, *Beveiligingsmedewerker*
 T. Wallenburg, *Beveiligingsmedewerker*

Facilitair Bedrijf

M.P.T. Penzen, *Hoofd Facilitair Bedrijf*
 J.W.D. Samuelsz, *Hoofd Gebouw & Techniek*
 H.B. van Es, *Coördinator Huishoudelijke Dienst*
 M.G.M.J. Bakker, *Stafmedewerker Facilitair Bedrijf*
 Y.A. De Jong-Knol, *Coördinator Kassa*

Secretariaat Facilitair Bedrijf

B.E. van der Meulen, *Assistent Facilitair Bedrijf*
 N.E. Kunikowska, *Assistent Facilitair Bedrijf*
 L.K. Olijslager, *Assistent Facilitair Bedrijf*
 M. Vermaase, *Assistent Facilitair Bedrijf t/m 31 augustus*
 M. van Gelder, *Assistent Facilitair Bedrijf per 16 augustus*

Facilitaire dienst

D. Casillo, *Facilitair medewerker*
 E.J.J. Kolster, *Facilitair medewerker*
 A. Pesare, *Facilitair medewerker*
 F. Zammouri, *Facilitair medewerker*

Garderobe

J.A. Nayem Carrasco, *1e Medewerker garderobe*
 I.H. Tokalak, *1e Medewerker garderobe t/m 31 juli*
 W.A. Amzand, *Medewerker garderobe t/m 31 juli*
 M.W. Baart, *Medewerker garderobe t/m 29 februari*
 S. Boughlid, *Medewerker garderobe*
 D. Casillo, *Medewerker garderobe*
 A. El Gourari, *Medewerker garderobe*
 F. van den Hanenberg, *Medewerker garderobe*

Lijst van medewerkers

Van Gogh Museum Enterprises B.V.

Directie

C. van Oene, *Directeur ad interim t/m 1 juni*
 A.C. Feiner, *Directeur per 1 juni*
 C.J. Krelekamp, *Adjunct Directeur*
 M. van Geem, *Management Assistent en Medewerker Ticketing*

Logistiek

S. Wladimiroff, *Manager Logistiek t/m/ 30 september*

Productontwikkeling

J.E.A.M. van Gemert, *Coördinator Productontwikkeling*
 M.M. Zwetsman, *Coördinator Drukwerk*

Reproductie

M.C. Wissink, *Beheerder Beeldbank*
 E.M. Jansen, *Medewerker Beeldbank per 16 november*
 J. Luttkhuizen, *Medewerker Repro per 1 december*

Administratie & Financiën

R. Bisessarff, *Hoofd Administratie t/m 7 juli*
 P. Zeidenhulst, *Senior Financiële Administratief Medewerker per 26 juli*
 N. Basjes, *Salaris- en debiteurenadministrateur*
 I. Binnenmarsch, *Boekhoudkundig medewerker*
 E.C. Le Clercq de Jong, *Administratief medewerker t/m 31 mei*

Account Management

S.L. Bokkers, *Account manager internationaal*
 J. de Groot, *Account manager t/m 30 september*
 M. van Staveren, *Account manager retail Nederland per 1 oktober*

Museumwinkel Museumplein

M. van Staveren, *Filiaalhouder museumwinkel*
 M.L. Gerritsen, *Beheerder museumwinkel*

C.M.J. van der Linde, *Beheerder museumwinkel*

N. Mansvelt, *Beheerder museumwinkel*

N.J.N. Chan, *Medewerker museumwinkel*

E. van Hal, *Medewerker museumwinkel per 1 mei*

J.J. Hillegers, *Medewerker museumwinkel*

M. de Jong, *Medewerker museumwinkel*

Y.M. Khouw-Tse, *Medewerker museumwinkel*

C.C. Hart de Ruiter, *Medewerker museumwinkel*

1 april t/m 30 september

R.A. Heinrich, *Medewerker museumwinkel*

1 april t/m 30 september

M.C. de Ruiter, *Medewerker museumwinkel*

1 april t/m 30 september

T.H. Weidema, *Medewerker museumwinkel*

1 april t/m 30 september

R.R.D. van Wijnbergen-Moerkerk, *Medewerker museumwinkel*

1 april t/m 30 september

Magazijn

R.R. Voorhaar, *Magazijnbeheerder*

R.A. Mooij, *Medewerker magazijn*

Verkorte jaarrekening 2004
Stichting Van Gogh Museum

Toelichting jaarrekening Stichting Van Gogh Museum	De financiële jaarverslagen van de volgende rechtspersonen zijn geconsolideerd/samengevoegd tot de financiële jaarrekening van de Stichting Van Gogh Museum: <ul style="list-style-type: none"> - Stichting Van Gogh Museum - Van Gogh Museum Enterprises B.V. (geconsolideerd) - De Stichting Nieuwe Vleugel Van Gogh Museum (samengevoegd) De Stichting Van Gogh Museum bestaat uit twee musea: het Van Gogh Museum in Amsterdam en het Museum Mesdag in Den Haag.
Entreegelden en bezoek	Aan entreegelden heeft het Van Gogh Museum een bedrag van €10.762.054 ontvangen (bij een bezoekersaantal van 1.338.105), voor Museum Mesdag was dit €25.317 (bij een bezoekersaantal van 13.409).
Algemene reserve	De algemene reserve wordt gevormd voor de continuïteit van de bedrijfsvoering (buffer voor het opvangen van onverwachte materiële uitgaven) en de financieringsbehoefte.
Resultaat over 2004	Het Van Gogh Museum sluit dit jaar af met een negatief resultaat van €478.858. Dit negatieve resultaat is o.a. het gevolg van de hoge extra kosten die gemaakt zijn in verband met een betere beveiliging van het gebouw en de collectie. Daarnaast heeft Van Gogh Museum Enterprises BV door een tegenvallende omzet minder resultaat geboekt.
Toekomstverwachtingen	Ondanks een tegenvallende economie en de tijdelijke veranderingen op het Museumplein, zoals de sluiting van het Stedelijk Museum en de beperkte openstelling van het Rijksmuseum, is het bezoek aan het Van Gogh Museum in 2004 ten opzichte van voorgaande jaren stabiel gebleven. Ook op het moment van opmaken van deze jaarrekening (voorjaar 2005) blijken de bezoekcijfers goed in de pas te lopen met de begroting. Gezien dit feit en de sterke programmering ziet het Van Gogh Museum het jaar 2005 met vertrouwen tegemoet.
Vaststelling en goedkeuring	Het financieel jaarverslag is op 18 april 2005 door de directie vastgesteld en door de leden van de Raad van Toezicht goedgekeurd.

ACCOUNTANTSVERKLARING

Wij hebben de verkorte jaarrekening 2004 van Stichting Van Gogh Museum te Amsterdam gecontroleerd. De verkorte jaarrekening is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2004 van Stichting Van Gogh Museum. Bij die jaarrekening hebben wij op 18 april 2005 een goedkeurende verklaring afgegeven.

De verkorte jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de verkorte jaarrekening te verstrekken.

Wij zijn van oordeel dat deze verkorte jaarrekening 2004 op alle van materieel belang zijnde aspecten in overeenstemming is met de jaarrekening waaraan deze is ontleend. Voor een beter inzicht in de financiële positie en in de resultaten van de stichting alsmede in de reikwijdte van onze controle dient de verkorte jaarrekening te worden gelezen in samenhang met de gecontroleerde jaarrekening, alsmede met de door ons daarbij verstrekte accountantsverklaring.

Amsterdam, 18 april 2005

Dubois & Co. Registeraccountants

A.J.M. van Klaren

P.A.J.M. Bonants

Balans per 31 december 2004 (in euro's)
(na verwerking resultaat)

A C T I V A	31-12-2004	31-12-2003
<i>Vaste Activa</i>		
<u>Immateriële vaste activa</u>		
Merkenrecht Van Gogh	107.137	80.440
Initiële kosten distributiekanaal USA	<u>87.000</u>	<u>116.000</u>
	194.137	196.440
<u>Materiële vaste activa</u>		
Gebouwen en terreinen	18.849.362	19.752.160
Inventaris en inrichting	1.162.807	1.301.764
Museale inventaris	25.051	40.110
Andere bedrijfsmiddelen	<u>158.734</u>	<u>152.347</u>
	20.195.954	21.246.381
<u>Financiële vaste activa</u>		
Obligatielening	<u>1.295.883</u>	<u>1.329.009</u>
	1.295.883	1.329.009
<i>Vlottende Activa</i>		
<u>Vorraden</u>		
Onderhanden activiteiten	168.725	260.281
Vorraden	<u>1.407.628</u>	<u>1.550.853</u>
	1.576.353	1.811.134
<u>Vorderingen</u>		
Op debiteuren	969.553	1.049.352
Overige vorderingen	2.238.742	1.836.204
Overlopende activa	<u>220.771</u>	<u>237.332</u>
	3.429.066	3.122.888
<u>Liquide middelen</u>		
Totaal liquide middelen	11.483.455	9.847.052
<u>Totaal activa</u>	<u>38.174.848</u>	<u>37.552.904</u>

P A S S I V A	31-12-2004	31-12-2003
<u>Eigen Vermogen</u>		
Algemene reserve	9.655.181	10.134.039
Bestemmingsreserves	<u>21.181.429</u>	<u>20.054.838</u>
	30.836.610	30.188.877
 <u>Vorzieningen</u>		
Vorzieningen	<u>851.658</u>	<u>831.985</u>
	851.658	831.985
 <u>Kortlopende schulden</u>		
Schulden aan leveranciers	2.033.867	1.707.247
Belastingen en premies		
soc. verzekeringen	49.051	926.339
Overige schulden	547.831	504.030
Overlopende passiva	<u>3.855.831</u>	<u>3.394.426</u>
	6.486.580	6.532.042
 <u>Totaal passiva</u>	<u>38.174.848</u>	<u>37.552.904</u>

Staat van baten en lasten (in euro's)

B A T E N	2004	2004 begroting	2003
<u>Opbrengsten</u>			
Entree en overige directe inkomsten	11.871.674	11.822.572	10.089.636
Overige indirecte opbrengsten	<u>1.565.250</u>	<u>2.046.098</u>	<u>2.205.435</u>
	13.436.924	13.868.670	12.295.071
<u>Bijdragen</u>			
Subsidie OCW	5.053.624	5.012.423	6.491.294
Overige bijdragen	<u>3.835.705</u>	<u>3.809.422</u>	<u>4.394.367</u>
	8.889.329	8.821.845	10.885.661
<u>Som der baten</u>	<u>22.326.253</u>	<u>22.690.515</u>	<u>23.180.732</u>

L A S T E N	2004	2004 begroting	2003
Beheerslasten	12.792.754	12.181.296	13.574.543
Kosten uit hoofde van de collectiefunctie	3.824.973	3.864.681	4.381.012
Kosten uit hoofde van de publieksfunctie	4.858.066	4.944.098	3.946.463
Kosten commerciële activiteiten	1.579.674	1.412.109	1.656.878
<u>Som der lasten</u>	<u>23.055.467</u>	<u>22.402.184</u>	<u>23.558.896</u>
Saldo baten en lasten	729.214 -	288.331	378.164 -
Rentebaten	305.821	143.000	315.607
Rentelasten	<u>43.728 -</u>	<u>-</u>	<u>49.857 -</u>
Totaal saldo rentebaten en rentelasten	262.093	143.000	265.750
Bijzondere baten	46.832	-	427.267
Bijzondere lasten	<u>58.569 -</u>	<u>35.250 -</u>	<u>45.374 -</u>
Totaal saldo bijzondere baten en lasten	11.737 -	35.250-	381.893
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	478.858 -	396.081	269.479
R E S U L T A A T B E S T E M M I N G:			
Mutatie algemene reserve	478.858 -	396.081	269.479

Summary

The Van Gogh Museum's Mission

The Van Gogh Museum manages, studies and develops the world's leading collection of art by Vincent van Gogh and his contemporaries. Its purpose is to reach, inspire and inform the broadest possible public, both now and in the future.

The Van Gogh Museum fulfils this mission through:

- the acquisition, management and conservation of collections of work by Van Gogh and western artists from the period circa 1830 to 1914;
- an active programme of research and publication, based on these collections;
- a programme of exhibitions held in the museum and elsewhere that extends and enhances the reach and appeal of its permanent displays;
- a programme of education that satisfies the needs of a broad public.

When it first opened back in 1973, the Van Gogh Museum developed a reputation for being a tourist trap. In the words of one commentator, the museum was designed 'to serve huge crowds (...) intent on 'doing' Van Gogh in the minimum of time.' Something of this caricature still clings to the museum today, although the activities set out in this report suggest a very different picture. The museum continues to attract large numbers of visitors from all over the world yet there is evidence that our efforts to appeal to a more local and national audience are paying off. The number of visitors from the Netherlands rose dramatically- from 135,000 in 2003 to 220,000 in 2004. And far from 'doing' Van Gogh in the minimum time, all these visitors were able to linger in front of an extremely wide range of presentations and exhibitions, to have the collections interpreted with the latest technology as well as through more traditional audio-tours or talks and to take home a broad range of high-quality publications.

The Van Gogh Museum in 2004

Many of the activities described below build on the achievements of previous years and are a continuation of the ambitious programmes that the museum set for itself after its re-launch following a major renovation and the new building back in 1999. As reflected in our mission statement, the most important policy initiatives relate to acquisitions, research, exhibitions and education. The museum has been able to expand its collection in recent years with spectacular new acquisitions thanks to the support of the Vincent van Gogh Foundation, the BankGiro Lottery and diverse other funds. In 2004, the collection of the Vincent van Gogh Foundation was further enhanced with a fine portrait drawing from Van Gogh's period in The Hague as well as a magnificent group of prints by Gauguin and the Nabis. The museum's wide-ranging research programmes were carried forward with work on scholarly catalogues and on the letters of Van Gogh, as well as technical research on the paintings, a project that enjoys generous support from Shell. The exhibition programme was especially successful in 2004 and our visitors continued to enjoy a diversity of shows of international calibre. A total of 33,342 schoolchildren came to the museum and were able to participate in one of the many activities now on offer for a range of ages and interests.

The museum's website continued to be a popular source of information and inspiration with over 2,800 visitors daily.

Other activities described here were new initiatives in 2004. Thanks to the support of our promoting partner, the Rabobank, together with a grant from the HERMEZ funds provided by the city of Amsterdam, the museum was able to extend its opening hours on Friday evenings and offer a wide variety of programmes. With an average of 624 visitors per evening this extension of the opening hours has already established itself as a popular feature on the Amsterdam cultural scene. Another initiative launched with the Rabobank, the Van Gogh Museum bus, has rapidly become a huge success. As part of its new outreach project, the museum constructed a new studio, creating an attractive space for education within the building.

2004 was also a year that placed heavy demands on the support departments of the museum. Special attention was paid to the security of the collection and the public, a need highlighted by high profile art thefts in The Netherlands and abroad. New activities such as Friday evening extended opening and the new studio led to increased demands on the facilities department. A concerted effort has been made by the museum to streamline ticketing with a new pay desk system and the introduction (from March 2005) of on-line ticketing.

The performance of the Museum Mesdag, our sister museum in The Hague, is also covered in this report. In its analysis of the Van Gogh Museum's policy plans and grants application, published in 2004, the Dutch Council for Culture embraced the initiative to support and adopt a small museum. The Council emphasized that this initiative should serve as a model. In 2004, the programme to energise this museum was carried forward with a number of special presentations.

[‘understood’ or ‘embraced’ might be better than ‘appreciated’ and perhaps ‘energise’, ‘rejuvenate’ or ‘enliven’ might be better than re-animate] The Van Gogh Museum is a national museum supported by government subsidy. The Museum is highly fortunate in its partnerships; with the Vincent van Gogh Foundation, the owners of the collection who continue to provide unstinting support to the museum; with our promoting partners the Rabobank and other generous sponsors including the BankGiro Lottery, Shell and KLM Air France. Since 2001 the museum has had its own marketing company, Van Gogh Museum Enterprises BV to generate funds to support the artistic programmes. Yet our most important source of support remains the public, who continue to come in large numbers, from abroad and, increasingly, from closer to home. In 2004 the Van Gogh Museum welcomed 1,338,105 visitors, making it the busiest museum in this country and one of the best attended anywhere in Europe. We trust that all these visitors remember the museum not as a tourist trap, but for the outstanding quality of its collections and exhibitions, for the authority of its information and as an inspiring experience for young and old, foreign and local alike.

The Van Gogh Museum operates in a constantly changing national and international context. The reputation of Amsterdam as a venue for foreign visitors appears to be under pressure. Rising prices together with a large number of infrastructure projects have made Amsterdam, at least temporarily, a less attractive venue than other rival destinations in Europe. The partial closure of the Rijksmuseum and the temporary departure of the Stedelijk Museum have left the Van Gogh museum in a somewhat isolated position on the Museumplein until at least 2008. The effects of economic recession, the weakness of the dollar combined with fears of terrorism and conflict, have not helped to enhance the popularity of Amsterdam abroad. Closer to home, the brutal murder of the filmmaker Theo van Gogh brought tragedy to the family that lies at the heart of our museum and served as a terrible reminder of the fragility of the social cohesion that we all depend on as the basis of civilised society.

On the evidence, it will be a challenge for the museum to carry forward its programmes and to develop its ambitions in the future. Like the majority of cultural institutions in this country, the Van Gogh Museum will receive less, not more, government subsidy in the period 2005–2008. Nevertheless, with the help and support of our partners and sponsors, and with the efforts of a committed, professional staff we remain optimistic that we can maintain and improve on our performance for the public in the coming years.

John Leighton

Director

Ruth Kervezee

Business director

Volpini-serie, Paul Gauguin, Leda en de zwaan, 1889

Colofon

**Dit jaarverslag werd geschreven door
de medewerkers van het Van Gogh Museum.**

Samenstelling Suzanne Bogman, manager publicaties

Tekstredactie Aggie Langedijk

Fotografie Luuk Kramer

Vormgeving Marina Ulyashyna

Studio Anthon Beeke BV

Drukwerk Flevodruk, Harderwijk

Foto binnenzijde omslag:

Vincent van Gogh, *Boomwortels*, 1890 (detail)

Bijschriften bij de foto's:

1. De centrale hal van het museum (p. 2)
2. De Van Gogh Museumbus (p. 9)
3. Een schoolklas wordt in het museum ontvangen (p. 11)
4. In het restauratieatelier (p. 12)
5. Het opbouwen van de Art Nouveau-tentoonstelling (p. 18-19)
6. 10 december 2004, Tussen Kunst & Kitsch (AVRO)
in het Van Gogh Museum (p. 22)
7. Het museum 'by night' (p. 27)
8. De multimediatour (p.28-29)
9. Kunstenaar Hans Wap in het gastatelier van het Museum Mesdag (p. 35)
10. Aan het werk in het Atelier (p. 37)
11. De presentatie van de Volpini-serie van Paul Gauguin (p. 39)
12. Het wetenschappelijk onderzoek van de Van Gogh-tekeningen (p. 61)

© Van Gogh Museum, 2005